

Dél-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal

HIVATALI TÁJÉKOZTATÓ

I. évfolyam – 2007. évi 6. szám

Tartalom

Bevezető	2
Törvényességi Ellenőrzési Főosztály tájékoztatói	3
Tájékoztató a Dél-alföldi Régióban működő helyi és kisebbségi önkormányzatok és többcélú kistérségi társulások költségvetésével összefüggő döntéshozatal törvényességének vizsgálatáról, a tapasztalatok összegzéséről	3
Tájékoztató a Dél-alföldi régióban működő helyi és kisebbségi önkormányzatok és többcélú kistérségi társulások zárszámadásával összefüggő döntéshozatal törvényességének vizsgálatáról, a tapasztalatok összegzéséről	20
A hulladékgazdálkodásról szóló helyi rendeletek szükséges módosításai	26
Tájékoztató a pályázati eljárás lefolytatása nélkül kinevezett köztisztviselői munkakörökre vonatkozó helyi rendeletalkotásról	29
Hatósági Főosztály tájékoztatói	30
Az ÖTM szakmai álláspontja közterület-felügyelői intézkedés kapcsán előterjesztett panasz esetében követendő eljárásról	30
Tájékoztató a felügyeleti jogkört gyakorló miniszter – egyéni vállalkozói igazolvánnyal kapcsolatos hatósági ügyekben	31
Az ÖTM szakmai álláspontja adó- és értékbizonyítvány kiállításáról önálló bírósági végrehajtó megkeresésére	31
A végrehajtás elrendelése Ket. szerinti új szabályainak gyakorlati alkalmazásáról	33
Koordinációs és Szervezési Főosztály tájékoztatói	37
A közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény főbb aktuális változásai	37
Tájékoztató a címváltozáshoz kapcsolódó iratok postai megküldési kötelezettségéről	45
Jegyzői változások	46
Jegyzői változások Bács-Kiskun megyében (2007. október 1 – október 31.)	46
Jegyzői változások Békés megyében (2007. szeptember 21 – október 20.)	46
Jegyzői változások Csongrád megyében (2007. szeptember 1 – október 15.)	47

Bevezető

Tisztelt Jegyző Asszony!
Tisztelt Jegyző Úr!

Bízom benne, hogy a Dél-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal Hivatali Tájékoztatójának legutóbbi számában megjelent szakmai anyagok hasznos segítséget nyújtottak munkája során.

A Tájékoztató 6. számában továbbra is aktuális témákra hívjuk fel a figyelmet, illetve olyan témákat választottunk melyek a Jegyző Kollégákat napi munkájuk során érinthetik.

A Törvényességi Ellenőrzési Főosztály és a kirendeltségek Törvényességi Ellenőrzési Osztályai kiemelt feladatuknak tekintik a régióban működő helyi és kisebbségi önkormányzatok és többcélú kistérségi társulások költségvetésével és zárszámadásával összefüggő döntéshozatal törvényességének vizsgálatát, mely ellenőrzések tapasztalatainak összegezéséről tájékoztatót készítettek. A vizsgálati témakörökben összeállított tájékoztatók a hiányosságok számbavétele mellett a törvényes működéshez szükséges jogi szabályozást is bemutatják.

A hulladékgazdálkodással kapcsolatos helyi rendeletek módosítása sok esetben még a mai napig sem történt meg, így tájékoztatónkban a módosult rendelkezésekre és azok helyi rendeletbe történő átvezetésére hívjuk fel a figyelmet.

Tájékoztatót adunk azon kötelezettségről, mely a köztisztviselők jogállásáról szóló törvény módosításából eredő helyi rendeletalkotást érinti.

A jogértelmezési kérdések közül aktuális számunkban az ÖTM szakmai álláspontját tesszük közzé a közterület-felügyelői intézkedés kapcsán előterjesztett panasz esetében követendő eljárásról, illetve az adó- és értékbizonyítvány kiállításáról önálló bírósági végrehajtó megkeresésére.

A közigazgatási hatósági eljárás végrehajtási szakaszának végzéssel történő elrendelése új jogintézmény, melynek gyakorlati alkalmazásáról, a lehetséges jogi problémákról olvashatnak tájékoztatót.

Az önkormányzatok és társulásaik által fenntartott intézményekben foglalkoztatott közalkalmazottak jogállásáról szóló törvényt az Országgyűlés idén nyáron jelentős mértékben módosította. Tájékoztatónkban áttekintjük a legfontosabb új rendelkezéseket

Remélem, hogy a Tájékoztató témakörei felkeltik érdeklődését és segítik tevékenységét.

2007. október 25.

Dr. Siket Judit
hivatalvezető

Törvényességi Ellenőrzési Főosztály tájékoztatói

Tájékoztató a Dél-alföldi Régióban működő helyi és kisebbségi önkormányzatok és többcélú kistérségi társulások költségvetésével összefüggő döntéshozatal törvényességének vizsgálatáról, a tapasztalatok összegzéséről

A Dél-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal Törvényességi Ellenőrzési Főosztálya kiemelt figyelmet fordít az önkormányzati költségvetési rendeletalkotás törvényességi ellenőrzésére, amelynek tapasztalatai az alábbiakban foglalhatók össze.

A helyi és kisebbségi önkormányzatok, valamint a többcélú kistérségi társulások költségvetési döntéseinek felülvizsgálatát a Dél-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal 2007. évi munkaterve, illetve az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium megkeresése, valamint az általa összeállított szempontrendszer alapján végeztük el.

A **törvényességi ellenőrzés** a költségvetési rendeletek felülvizsgálata mellett **kiterjedt** a rendeletalkotást megelőző időszak, az előzetes véleményeztetési-egyeztetési eljárások vizsgálatára is, továbbá a helyi kisebbségi önkormányzatok és a többcélú kistérségi társulások költségvetési határozataira.

A törvényességi ellenőrzés alapjául szolgáló jogszabályok:

1. A helyi önkormányzatokról szóló módosított 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.)
2. Az államháztartásról szóló módosított 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.)
3. Az államháztartás működési rendjéről szóló módosított 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ámr.)
4. a Magyar Köztársaság 2007. évi költségvetéséről szóló 2006. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Kvtv.)
5. a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló módosított 1993. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: Nektv.)
6. a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény és a végrehajtására kiadott 12/1987. (XII. 29) IM rendelet a jogszabályszerkesztésről
7. a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény
8. a költségvetési szervek belső ellenőrzéséről szóló 193/2003. (XI. 26.) Korm. rendelet
9. az államháztartás szervezetei beszámolási és könyvvezetési kötelezettségeinek sajátosságairól szóló 249/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet.

I. A költségvetési rendelet előkészítése és elkészítése:

Gazdasági program:

Az önkormányzat meghatározza gazdasági programját (Ötv. 91. § (1) bekezdés). Az Ötv. 91. § (7) bekezdése a megalakulásától számított fél évet biztosít a képviselő-testületnek a gazdasági programja megalkotására, vagy annak felülvizsgálatára. A gazdasági programnak a költségvetéshez való kapcsolódása nyilvánvaló. A költségvetésnek, mint a legfontosabb települési fejlesztési-fenntartási eszköznek a zsinórmértéke lehet, annak a gazdasági

programhoz való viszonyítása indokolt. A régió 257 önkormányzata közül 182 önkormányzat határidőben elfogadta gazdasági programját. 10 önkormányzat késve, 8 önkormányzat más elnevezéssel, de tartalmilag a gazdasági programmal egyező programot fogadott el. 4 önkormányzat esetén a program elfogadása folyamatban van. 53 esetben nem került sor a program elfogadására. Bács-Kiskun megyében egy szóbeli észrevétel megtételére azért került sor, mert az önkormányzat a gazdasági programját rendeleti formában fogadta el. A mulasztások esetében írásbeli észrevétellel éltünk, a késve elfogadott programokat szóban észrevételeztük.

Költségvetési rendelet megalkotása:

A helyi önkormányzat a költségvetését önállóan, rendeletben (a továbbiakban: költségvetési rendelet) állapítja meg. (Áht. 65. § (1) bek.) Ez a kötelezettség a Dél-alföldi régió minden önkormányzata vonatkozásában teljesült. Sajátos helyzetben vannak a Bács-Kiskun megyei Bugac és Bugacpusztaháza önkormányzatai, mivel a két önkormányzat az Ötv. 44. § alapján teljes egészében egyesítette költségvetését. A közös költségvetésről a társult képviselő-testület alkotott rendeletet.

A rendelet megalkotása során be kell tartani a saját Szervezeti és Működési Szabályzatban (SzMSz) foglalt előírásokat [(Ötv. 18. § (1) bek.), így pl. kétfordulós tárgyalás, írásos előterjesztés, stb.]]. A régió 257 helyi önkormányzatánál az SzMSz előírásainak betartása jellemzően teljesült, mindösszesen 8 önkormányzatnál fordult elő, hogy a saját működési szabályzatukban foglalt előírásokat nem tartották be. A városokban többnyire kétfordulós eljárásban tárgyalják meg a költségvetést és hosszú egyeztetési folyamat előzi azt meg. A községekben jellemző, hogy a pénzügyi bizottságok megtárgyalják a tervezetet, és ahol van, ott a jogi-ügyrendi bizottságok is. Van olyan település is, ahol valamennyi bizottság előzetesen megtárgyalja a rendelet-tervezetet. A kétfordulós tárgyalásra szabályozást alkotó önkormányzatoknál az erre alkotott helyi rendelkezések betartásával összefüggő jogsértés nem merült fel.

Átmeneti gazdálkodásról szóló rendelet:

A költségvetési év megegyezik a naptári évvel (Áht. 7. § (3) bek.). Ha a költségvetési rendeletet azon év január 1-jéig, amelyre szól, a képviselő-testület nem alkotta meg, akkor az átmeneti gazdálkodásról rendeletet hozhat, amelyben felhatalmazást ad a polgármesternek, hogy a helyi önkormányzat bevételeit folytatólagosan beszedhesse, kiadásait fedezhesse, illetve meghatározza, hogy milyen intézkedéseket tehet a rendelet keretein belül.

Az átmeneti gazdálkodásról szóló rendeletnek meg kell határoznia a felhatalmazás időtartamát is. A felhatalmazás az új költségvetési rendelet hatálybalépésének napján megszűnik. E felhatalmazás időtartama alatt beszedett bevételeket és teljesített kiadásokat a költségvetési rendeletbe kell beilleszteni. A régió 257 önkormányzatának 35 %-a (91 önkormányzat) alkotott rendeletet az átmeneti gazdálkodásról, de amíg Csongrád és Békés megyében a települések nagyobb része (72 %, illetve 58 %) élt a rendeletalkotási felhatalmazással, addig Bács-Kiskun megyében nem jellemző az átmeneti gazdálkodásról szóló rendeletalkotás. E tárgyban a megye 120 önkormányzata közül csak 3 önkormányzat alkotott rendeletet. A megalkotott rendeletekkel kapcsolatos törvényességi probléma nem merült fel az ellenőrzés során.

Ha a képviselő-testület a költségvetési rendeletet a naptári év kezdetéig nem alkotta meg és az átmeneti gazdálkodásról sem hozott rendeletet, vagy az átmeneti gazdálkodásról szóló rendelet hatályát veszítette, ekkor a polgármester jogosult a helyi önkormányzat költségvetését megillető bevételeknek a hatályos jogszabályok szerinti beszédésére és az előző évi kiadási előirányzatokon belül a kiadások arányos teljesítésére. Erről a képviselő-testület előtt el kell számolni, a beszédett bevételeket és a teljesített kiadásokat az új költségvetési rendeletbe be kell illeszteni (Áht. 76. §). E törvényi kötelezettségnél mindössze Békés megye néhány önkormányzatánál fordult elő, hogy a rendelet nem tartalmazta a felhatalmazás időtartamát és a költségvetési rendeletben sem rendelkeztek a hatályon kívül helyezéséről.

Költségvetési koncepció:

A jegyző által elkészített, a következő évre vonatkozó költségvetési koncepciót a polgármester november 30-ig terjeszti a képviselő-testület elé (Áht. 70. §). A helyi önkormányzati képviselő-testület tagjai általános választásának évében – így a 2006. évben is – a költségvetési koncepciót legkésőbb december 15-ig kell benyújtani a képviselő-testületnek. A régióban 5 önkormányzatnál nem került határidőben elfogadásra a költségvetési koncepció. Amíg Csongrád megye önkormányzatai kivétel nélkül a törvényi határidőn belül elfogadták a költségvetési koncepciót, addig Bács-Kiskun megyében 1 önkormányzat mulasztott, Békés megyében pedig 4 település nyújtotta be határidőn túl a koncepciót, de a késések nem voltak jelentősek (néhány nap). A négy békési településből egy községi önkormányzat esetén fordult elő olyan mulasztásos törvénysértés, hogy a jegyző által elkészített, a következő évre vonatkozó költségvetési koncepciót a polgármester határidőben terjesztette a képviselő-testület elé. A koncepció tárgyalását 2006. december 12-én napirendre tűzték a testületi ülésen, a koncepció tárgyalására sor is került, de azt a képviselők – a jegyző tájékoztatása szerint politikai okok miatt – nem fogadták el, egyébként ezen az ülésen a polgármester által benyújtott egyik előterjesztés sem kapta meg a szükséges többséget (alpolgármester választás, ¾-éves költségvetési beszámoló, intézményi beszámoló). Emiatt szóbeli észrevételt tettünk. Egy másik békési községi önkormányzat koncepciója csak a bevételekre tért ki, a kiadásokról semmit nem tartalmazott, ezért szóbeli észrevételt tettünk.

A költségvetési koncepciót – a pénzügyminiszter által kiadott tervezési tájékoztatóban foglaltakhoz igazodva – a helyben képződő bevételeket, valamint az ismert kötelezettségeket figyelembe véve kell összeállítani (Ámr. 28. §). Valamennyi önkormányzat esetén érvényesült e kötelezettség.

A polgármester a helyi önkormányzatnál működő bizottságok véleményét az SzMSz-ben foglaltak szerint kikéri és a települési kisebbségi önkormányzatnak a koncepció-tervezetről alkotott véleményével együtt a koncepcióhoz csatolja. Ahol a pénzügyi bizottság működik, annak az egész koncepcióról véleményt kell alkotnia (Ámr. 28. § (3) bek.). A régióban a pénzügyi bizottság véleményének kikérésére 14 önkormányzat kivételével minden esetben sor került, megjegyzendő azonban, hogy 55 önkormányzatnál pénzügyi bizottság alakítására – kis lakosságszám miatt – nem került sor. Az SzMSz-ben megjelölt bizottságok véleményének kikérése a költségvetési koncepcióval összefüggésben 91 %-ban teljesült, az érintett önkormányzatok közül 40 esetben nem folytatták le az előírt véleményeztetési eljárást (20 önkormányzatnál nem működnek ilyen bizottságok). Jellemzőbb hiba a kisebbségi önkormányzatok véleménye előzetes kikérésének az elmulasztása a koncepcióval kapcsolatban: a régióban 119 önkormányzatnál kerültek települési kisebbségi

önkormányzatok megválasztásra, ebből 85 % (102 db) eleget tett a szóban forgó kötelezettségnek, 17 önkormányzat esetében a vizsgálat azonban mulasztást állapított meg. A mulasztásokat az érintett önkormányzatok jegyzői felé jeleztük, a szóbeli észrevételek minden esetben – a jövőre nézve – elfogadásra kerültek. A koncepció kialakításakor tehát elvétve nem kérték ki a véleményét a bizottságoknak, illetve a kisebbségi önkormányzatokét. Gyakoribb volt az az eset, amikor a bizottságok, kisebbségek véleményezték a koncepciót, azonban a véleményeket nem becsatolták a képviselő-testületi ülésre készített előterjesztéshez, hanem a bizottság elnöke, vagy a kisebbségi önkormányzat elnöke a testületi ülésen szóban ismertette azokat.

A képviselő-testület a koncepciót megtárgyalja és határozatot hoz a költségvetés-készítés további munkálatairól (Ámr. 28. § (4) bek.). A törvényességi ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy ezen kötelezettségnek a képviselő-testületek eleget tettek. Egy községi önkormányzat esetén (Csongrád megye) fordult elő, hogy a koncepció tárgyalását napirendre tűző testületi ülésen a koncepció tárgyalására nem került sor, így nem volt egyértelmű, hogy a testület döntött-e róla. A jegyző felé megtett szóbeli észrevétel során derült ki, hogy a koncepciót a testület egy későbbi, de a törvényi határidőn belüli rendkívüli ülésén tárgyalta, az erről készített jegyzőkönyv azonban nem került felterjesztésre a hivatalhoz. Szóbeli észrevétellel éltünk a mulasztás miatt.

A költségvetési koncepciónak a települési kisebbségi önkormányzatra vonatkozó részéről a kisebbségi önkormányzat elnökét tájékoztatni kell (Ámr. 28. § (6) bek.). A törvényességi ellenőrzés e szempont tekintetében nem állapított meg mulasztást.

Költségvetési rendelet-tervezet egyeztetése, véleményeztetése:

A képviselő-testület hatásköréből nem ruházható át:

- a rendeletalkotás,
- a gazdasági program és költségvetés megállapítása, döntés a végrehajtásukról szóló beszámoló elfogadásáról (Ötv. 10. § (1) bek. a) és d) pont)

Valamennyi önkormányzat esetében a képviselő-testületek hozták meg a szükséges döntéseket.

A jegyző a költségvetési rendelet-tervezetet a költségvetési szervek vezetőivel egyezteti, írásban rögzíti és az SzMSz-ben foglaltak szerint a polgármester a képviselő-testület bizottságai elé terjeszti (Ámr. 29. § (4) bek.). A rendelet-tervezet költségvetési szervek vezetőivel történő egyeztetésére – 4 önkormányzat kivételével – sor került, a célvizsgálat során ennek a ténynek az ellenőrzése a gyakorlatban azonban gondot okoz. Nincs ugyanis olyan törvényi előírás, amely kötelezné az önkormányzatokat arra, hogy a lefolytatott egyeztetésekről készült dokumentumokat a költségvetést tárgyaló testületi jegyzőkönyvekhez csatolják. Így amennyiben a jegyzőkönyv nem tartalmaz semmiféle utalást ezek megtörténte, külön indokolt volt a jegyzők nyilatkoztatása e tárgykörben. A törvényességi ellenőrzés jövőbeni megkönnyítése érdekében kértük az érintett jegyzőket, hogy ezentúl az egyeztetések tényéről vagy a szóbeli/írásbeli előterjesztés keretében legyen említés, vagy kerüljenek az ezekről készített dokumentumok a jegyzőkönyvhöz csatolásra.

A helyi önkormányzat és a települési kisebbségi önkormányzat költségvetésére a költségvetési törvényből adódó részletes információk megismerése után, a helyi önkormányzat költségvetési rendelet-tervezetének előkészítése során a helyi önkormányzat által megbízott személy folytatja az egyeztetést a települési kisebbségi önkormányzat elnökével (Ámr. 28. § (7) bek.) A régió 197 települési kisebbségi önkormányzata közül 5 esetben nem került sor az egyeztetés lefolytatására, Bács-Kiskun megyében nem tapasztaltunk mulasztást.

Az önkormányzat döntése előtt az érintett megfelelő szintű szakszervezetekkel véleményezteteti a közalkalmazotti illetmény-előmeneteli rendszer pénzügyi fedezetéül szolgáló költségvetés tervezetét (Kjt. 6. § (3) bek. a) pont). Jellemző mulasztás, hogy az érintett önkormányzatok közül 26 esetben nem került a szakszervezetekkel történő véleményeztetési eljárás lefolytatására.

A fenntartó ... az intézmény költségvetésének meghatározásával, módosításával összefüggő döntése előtt beszerzi az intézmény alkalmazotti közösségének, iskolaszéknek, szülői szervezetnek, a diákönkormányzatnak ... a véleményét. ... a nemzeti vagy etnikai kisebbség nyelvén, illetve a nemzeti vagy etnikai kisebbség nyelvén és magyarul nevelő és oktató nevelési-oktatási intézmény esetén a települési (területi) kisebbségi önkormányzat véleményét be kell szerezni (Kotv. 102. § (3) bek.). A Kotv. 102. § (3) bekezdésében foglalt szervekkel történő véleményeztetés lefolytatása a jelen célvizsgálat leginkább érzékeny pontja. A legnagyobb arányú mulasztásos törvénysértések e pontnál merültek fel. Egyes szervek tekintetében a mulasztás aránya eléri az 50 %-ot is. Kisebbségi oktatási intézmény esetén sokkal jobb az arány, csak egy önkormányzat nem kérte ki a kisebbségi önkormányzat véleményét.

A véleményeztetést illetően a felülvizsgálat tapasztalatai az elmúlt évekhez hasonló. A testületi jegyzőkönyvekben tapasztalt megoldások az alábbiak:

1. A költségvetési rendelethez készült írásbeli előterjesztés tájékoztatta a képviselő-testületet a kötelező véleményeztetési eljárás megtörténtéről. Esetenként a rendelet-tervezet előterjesztéséhez csatolásra került az egyes szervezetek véleménye (például az érintett kamarák) vagy az egyeztetésről (például: iskolaszék, érdekegyeztető tanács) készült jegyzőkönyv/emlékeztető. Ez a megoldás igen korrekt, a döntéshozó számára biztosítja a szükséges információt.
2. A képviselő-testület ülésén a költségvetési rendelet-tervezet tárgyalásakor utalásszerűen, a jegyzőkönyvben is rögzítetten tájékoztatja a jegyző vagy a polgármester a képviselő-testületet arról, hogy a rendelet-tervezet benyújtását törvényes előkészítés, egyeztetés előzte meg.
3. A költségvetési rendelet elfogadását tartalmazó jegyzőkönyvből hiányzik a véleményeztetési eljárás lefolytatásáról szóló tájékoztatás. A szükséges információról a törvényességi ellenőrzés a testületi ülésről készült jegyzőkönyv felterjesztésétől eltérő időben megküldött bizottsági jegyzőkönyvek, érdekegyeztető fórumról készült jegyzőkönyvek alapján, ezek hiányában pedig a jegyző szóbeli tájékoztatása útján szerez tudomást.

A jegyzői tájékoztatókban megjelent tájékoztatások és a jegyzőkkel folytatott szóbeli egyeztetések eredményeképpen 2007. évben már több képviselő-testületi ülésről készült jegyzőkönyv tartalmaz e kérdésben információt, azonban ez még mindig nem jellemző.

A feltárt hiányosságok a jegyzők részére jelzésre kerültek, a mulasztás okaként többnyire a rendelet-tervezet elkészülte és a rendeletet elfogadó testületi ülés között rendelkezésre álló idő rövidségét jelölték meg. A több tíz közoktatási intézményt fenntartó nagyobb városi

önkormányzatok esetén a teljes körű véleményeztetési eljárás (intézményenként általában 4 szerv) lefolytatásának kötelezettsége aránytalan terhet ró a helyi önkormányzatokra, különösen annak fényében, hogy a kialakított vélemény semmilyen formában nem köti a döntéshozót, továbbá az intézményi költségvetéssel összefüggésben a Kotv.-ben felsorolt szervek szakmai kompetenciája is megkérdőjelezhető. Ennél a vizsgálati szempontnál szintén felmerül a már fentebb kifejtett probléma, amely szerint ha sor is kerül az előírt eljárások lefolytatására, ha a jegyzőkönyv ezek megtörténte nem tartalmaz utalást, a törvényességi ellenőrzés számára a kötelezettség betartása nem nyomon követhető. Megfontolásra érdemes, hogy a Kotv. 102. § (3) bekezdésében meghatározott tárgykörök között szükséges-e az intézmény költségvetésének meghatározásával kapcsolatos egyeztetési kötelezettség fenntartása, hiszen az érintett közösségeknek érdemi ráhatása úgyszintén a költségvetés alakulására, az egyeztetés pedig komoly nehézséget és időbeli elhúzódást jelenthet a gyakorlatban.

Megjegyzendő továbbá, hogy a véleményeztetési kötelezettség nem minden önkormányzatot érint: a társulásban fenntartott intézmény esetében ez a kötelezettség a gesztor települési önkormányzatot terheli, mivel az intézmény költségvetése a gesztor önkormányzat rendeletének részét képezi.

A fenntartó helyi önkormányzat az alapító okirata szerint nemzeti, etnikai kisebbségi óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, kollégiumi nevelésben közreműködő nevelési-oktatási intézmény, továbbá pedagógiai szakszolgálatot ellátó intézmény... költségvetésének meghatározásához és módosításához beszerzi az érintett települési (területi) kisebbségi önkormányzat egyetértését. E szabályt a kisebbségi oktatási intézmény esetén (Kotv. 121. § (6. és Nektv. 6/A. § (1) 3. pont) is alkalmazni kell (Kotv. 102. § (11) bek.) 16 érintett önkormányzat működik a régióban, közülük 4 esetben (25 %) tapasztalható mulasztás.

A pénzügyi bizottság véleményezi az éves költségvetési javaslatot (Ötv. 92. § (3) bek. a) pont) A pénzügy bizottság véleményének kikérésével kapcsolatos mulasztást csak Békés megye vonatkozásában állapított meg a céllenőrzés, ahol 4 önkormányzat esetében nem került rá sor.

II. A költségvetési rendelet megalkotása:

A rendelet-tervezet benyújtása:

A jegyző által elkészített költségvetési rendelet-tervezetet a polgármester február 15-ig nyújtja be a képviselő-testületnek. Amennyiben a költségvetési törvény kihirdetésére a költségvetési évben kerül sor, a benyújtási határidő a költségvetési törvény kihirdetését követő 45. nap (Áht. 71. § (1) bek.) Tekintettel arra, hogy a 2007. évi költségvetésről szóló törvény kihirdetésére még 2006. évben sor került, így a rendelet-tervezet benyújtásának határideje ez évben a polgármesterek számára február 15-e volt. A régió 257 önkormányzata közül 53 esetben (21 %) történt meg a rendelet-tervezet benyújtása a törvényi határidőn túl. Az érintett önkormányzatok figyelmét a határidő betartására szóbeli észrevétel formájában hívtuk fel. Észrevételeink minden esetben elfogadásra kerültek.

Jellemző gyakorlat mindhárom megyében, hogy önkormányzatok jó részénél a költségvetés tárgyalására két fordulóban kerül sor, így ezen önkormányzatok csak a második fordulóban, február második felében, illetve március első napjaira áthúzódóan fogadták el az idei

költségvetést. A február 15-e után történt rendeletalkotást egyrészt az előírt előzetes véleményeztetési-egyeztetési eljárások elhúzódása, másrészt a rendelkezésre álló igen szűkös pénzügyi források felhasználása, elosztása körül kialakult heves viták váltották ki, amelyek következtében február 15-ig a költségvetés tárgyalása napirenddel összehívott üléseken még nem született meg a döntés, a minősített többséghez szükséges kellő szavazat hiányában nem tudtak rendeletet alkotni, illetve az újabb egyeztetések szükségessége miatt szavazásra nem is került sor. Ezekben a testületi üléseken a költségvetési tárgyalás első fordulójára történt meg, ahol a tervezetek átdolgozásának szempontjaihoz adott a testület állásfoglalást, irányelveket. A fent leírtakból következik, hogy a február 15-e után elfogadott költségvetési rendeletek nem minden esetben jelentik az Áht. 71. § (1) bekezdésének sérelmét, hiszen a rendelet-tervezet benyújtásra kerül a megadott határidőben, csak a végleges döntés meghozatalára kerül sor azon túl. A 2007. évi költségvetés megállapítása, a rendelet elfogadása az elmúlt évek tapasztalataihoz képest több önkormányzat esetében hosszabb időt vett igénybe.

A polgármester a költségvetési rendelet-tervezet benyújtásakor előterjeszti azokat a rendelet-tervezeteket is, amelyek a javasolt előirányzatokat megalapozzák, bemutatja a több éves elkötelezettséggel járó kiadási tételek későbbi évekre vonatkozó kihatásait (Áht. 71. (2) bek.). A céllenőrzés mulasztást e kötelezettség tekintetében csak Békés megye vonatkozásában tárt fel 27 önkormányzat vonatkozásában.

Vagyonkezelői jog létesítése:

Ha az önkormányzat költségvetési rendeletében vagyonkezelői jogot létesít, ellenőrizni kell annak Ötv., illetve Áht.-nek való megfelelését (Ötv. 80/A. és 80/B. §-ok). Nem került sor vagyonkezelői jog létesítésére költségvetési rendeletben, jellemzően a vagyonrendeletek egyidejű módosításával fordul elő (8 esetben). Egy városi önkormányzat (Csongrád megye) azonban a vizsgált időszakban létesített vagyonkezelői jogot, azonban a vagyonrendelete megfelelő módosítását nem végezte el. Írásbeli törvényességi jelzés hatására a mulasztást megszüntette a képviselő-testület.

Előterjesztés:

A helyi önkormányzatok költségvetésének előterjesztésekor a képviselő-testület részére tájékoztatásul a következő mérlegeket és kimutatásokat kell – szöveges indokolással együtt – bemutatni: (Áht. 118. § (1) bek.)

1. az adott helyi önkormányzat összes bevételeit, kiadását, előirányzat felhasználási tervét,
2. a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott tartalommal:
  - a) az adott helyi önkormányzat összevont költségvetési mérlegét, elkülönítetten a helyi kisebbségi önkormányzat mérlegét,
  - b) a többéves kihatással járó döntések számszerűsítését évenkénti bontásban és összesítve,
  - c) a közvetett támogatásokat (pl. adóelengedéseket, adókedvezményeket) tartalmazó kimutatást.

Be kell mutatni továbbá

- a költségvetési évet követő két év várható előirányzatait, amelyeket a költségvetési év folyamatai és áthúzódó hatásai, valamint a gazdasági előrejelzések szerint állapítottak meg. (Áht. 71. (3) bek.)

A költségvetési rendelet előterjesztésének tartalmi elemeit illetően fordultak elő kisebb számban hiányosságok. 36 önkormányzat (14 %) a költségvetés tárgyalásakor nem csatolt szöveges indoklást a rendelet-tervezethez, így az Áht. 118. § (1) bekezdésében foglaltak bemutatására nem került sor. 38 önkormányzat (15 %) esetén nem tartalmazta az előterjesztés a több éves kihatással járó döntéseket évenkénti bontásban és összesítve, 52 előterjesztés (20 %) a közvetett támogatásokról nem adott számot, 13 esetben a helyi önkormányzat összevont mérlegei nem szerepeltek, míg 14 önkormányzatnál a kisebbségi önkormányzatok elkülönített mérlegei hiányoztak. 19 előterjesztésben nem szerepelt utalás a költségvetési évet követő 2 év várható előirányzatairól. A hiányosságok szóbeli és írásbeli észrevétel formájában jelzésre kerültek, a mulasztás okaként a jegyzők több esetben azt jelölték meg, hogy az előírt kimutatásokat, számadatokat összeállították, a képviselők ezek ismeretében döntöttek, csak a jegyzőkönyvhöz csatolás maradt el. Tapasztalataink szerint a költségvetési rendeletek elkészítése és szerkezete egy helyi rutin szerint történik, nagyon nehéz a helyileg nem kialakított mechanizmusok beépítése. Erre utal az is, hogy az előző költségvetési rendeletek célvizsgálatának tapasztalatait, hiányosságait megosztottuk a jegyzőkkel, ennek ellenére gyakorlatilag ugyanazok a hibák, hiányosságok jelentek meg a 2007. évi költségvetések tervezésekor is.

Költségvetési rendelet tartalma, szerkezete:

A helyi önkormányzat költségvetési rendeletének tartalmaznia kell:

- a működési és felhalmozási célú bevételeket és kiadásokat, ezen belül költségvetési szervenként:
  - a személyi jellegű kiadásokat,
  - a munkaadókat terhelő járulékokat,
  - a dologi jellegű kiadásokat,
  - az ellátottak pénzbeni juttatásait,
  - a speciális célú támogatásokat,
  - a költségvetési létszámkeretet,
  - a felhalmozások előirányzatait,

amelyeket a helyi önkormányzatra és költségvetési szerveire, a települési kisebbségi önkormányzatra és költségvetési szervezetire elkülönítetten és összesítve együttesen is tartalmaznia kell (Áht. 69. § (1) bek.);

A vizsgált költségvetési rendeletek az előírt tartalmi követelményeknek – egy-két kivételtől eltekintve – megfeleltek. Egy községi önkormányzat rendelete nem tartalmazta az önkormányzat költségvetési szerveire elkülönítve a működési és felhalmozási célú bevételeket, illetve kiadásokat. 5 önkormányzat esetében merült fel törvénysértés a kisebbségi önkormányzatok bevételeinek és kiadásainak elkülönítetten való bemutatása kapcsán. A felhalmozási kiadásokat pedig 6 rendelet nem tartalmazza. 7 önkormányzat rendelete nem tartalmazta az a működési és felhalmozási célú bevételek, illetve kiadások körében az ellátottak pénzbeli juttatásait.

- a megállapodásban meghatározott (gesztor) önkormányzatnak az 1997. évi CXXXV. törvény és az Ötv. 43. § alapján létrejött társulások költségvetését.

53 önkormányzat érintett a régióban, 2 esetben fordult elő törvénytértés.

Az önkormányzati költségvetési szervek címeiket alkotnak. Az azonos tevékenységet végző költségvetési szervek közül több is alkothat egy-egy címet. A költségvetési szervekhez nem tartozó kiadásokat és bevételeket címekre kell bontani. A címrendet a költségvetési rendelet határozza meg (Áht. 67. §). Címrendet 3 önkormányzat rendelete nem tartalmazott, egy esetben hiányosan állapították meg. Békés megyében nem fordult elő törvénytértő szabályozás.

A helyi önkormányzat költségvetési rendelet-tervezete az alábbi szerkezetben készül:

- az önkormányzat és az önállóan, illetve részben önállóan gazdálkodó költségvetési szervek bevételei forrásonként (a pénzügyminiszter elemi költségvetés összeállítására vonatkozó tájékoztatójában rögzített főbb jogcím-csoportonkénti részletezettségben);
  - a működési, fenntartási előirányzatok önállóan és részben önállóan gazdálkodó költségvetési szerveknél, intézményen belül kiemelt előirányzatonként részletezve;
  - a felújítási előirányzatok célonként;
  - a felhalmozási kiadások feladatonként;
  - az önkormányzati hivatal költségvetése feladatonként, valamint külön tételben:
    - az általános és
    - a céltartalék;
  - éves létszámkeret önállóan és részben önállóan gazdálkodó költségvetési szerveknél;
  - a több éves kihatással járó feladatok előirányzatai éves bontásban;
  - a működési és a felhalmozási célú bevételi és kiadási előirányzatok bemutatása tájékoztató jelleggel mérlegszerűen, egymástól elkülönítetten, de a finanszírozási műveleteket is figyelembe véve együttesen, egyensúlyban;
  - elkülönítetten is a települési kisebbségi önkormányzat költségvetése;
  - az év várható bevételi és kiadási előirányzatainak teljesüléséről előirányzat-felhasználási ütemterv;
  - elkülönítetten az európai uniós támogatással megvalósuló programok, projektek bevételei, kiadásai, valamint az önkormányzaton kívüli ilyen projektekhez történő hozzájárulások. (Ámr. 29. § (1) bek.)
- 2 esetben tapasztaltuk a bevételek forrásonkénti felsorolásának hiányát;
  - a működési és fenntartási előirányzatok kiemelt előirányzatonkénti feltüntetését az önállóan és részben önállóan gazdálkodó költségvetési szervek tekintetében 2 költségvetés nem tüntette fel;
  - 9 esetben nem került sor a polgármesteri hivatal költségvetésének feladatonkénti bemutatására;
  - 14 önkormányzatnál hiányzott felújítási előirányzatok célonkénti részletezése;
  - 3 önkormányzatnál hiányzott az éves létszámkeret meghatározása; 6 önkormányzatnál az éves létszámkeret meghatározása hiányzott az önálló és részben önállóan gazdálkodó költségvetési szerveknél;
  - 2 esetben hiányzott az Ámr. 29. § (1) h) pontjában foglalt mérlegek bemutatása;
  - 41 önkormányzatnál (16 %) nem tartalmazta a rendelet az előirányzat-felhasználási ütemtervet;
  - 15 önkormányzat nem elkülönítetten, 2 rendelet egyáltalán nem tartalmazta az EU-s támogatással megvalósuló projektek bevételeit és kiadásait;

- 4 rendelet nem tartalmazta a speciális célú támogatásokat;
- 3 önkormányzatnál hiányzott a működési és felhalmozási célú bevételi és kiadási előirányzatok mérlegszerű tájékoztató jellegű bemutatása;
- 22 rendelet nem tartalmazta a több éves kihatással járó feladatok előirányzatai éves bontásban;
- 5 esetben (8 %) hiányzott a következő két év várható előirányzatainak szerepeltetése;
- 7 rendelet nem megfelelően tartalmazta a települési kisebbségi önkormányzatok költségvetési határozatában foglaltakat;
- 3 esetben hiányzott a polgármesteri hivatal költségvetésén belül az általános és céltartalék külön-külön történő feltüntetése.

A képviselő-testület által jóváhagyott előirányzatok és létszámkeretek között átcsoportosítást a képviselő-testület engedélyezhet, illetve az átcsoportosítás jogát az általa meghatározott keretek között bizottságaira és a polgármesterre átruházhatja (Áht. 74. §). Az önkormányzatok 28 %-a (17 önkormányzat) rendelkezett az átcsoportosítás jogának polgármesterre vagy bizottságra való átruházásáról, elsősorban Csongrád megye önkormányzatai. Békés és Bács-Kiskun megye képviselő-testületei jellemzően nem éltek a hatáskör átruházás lehetőségével. Egy képviselő-testület (Bács-Kiskun megye) a jegyzőre ruházta át részben a hatáskörét, így e szabályozás az Áht.-val ellentétes.

A helyi önkormányzat költségvetésében elkülönítetten szerepelnek az általános tartalék és a céltartalék-előirányzatok. A tartalékkal való rendelkezés jogát a képviselő-testület az általa meghatározott keretek között bizottságaira és a polgármesterre átruházhatja (Áht. 73. §). A régióban általános tartalékot 123, céltartalékot 129 önkormányzat határozott meg költségvetésében. Békés és Csongrád megyében 45 önkormányzat élt a tartalék feletti rendelkezési jog átruházásának lehetőségével. Megemlítendő, hogy több önkormányzat is a Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló rendeletében rendelkezett a hatáskör átruházásáról. Bács-Kiskun megyében 59 képviselő-testület rendelkezett a költségvetési rendeletben a tartalék feletti rendelkezési jogról, de oly módon, hogy kimondta „a tartalékok felett a képviselő-testület jogosult dönteni”. Tehát nem éltek a tartalék feletti rendelkezési jog átruházásának lehetőségével.

A költségvetési rendelet határozza meg:

- a tervezett (létrejött) bevételi többlet felhasználását,
- a tervezett (létrejött) hiányt milyen módon lehet fedezni a pénz- és tőkepiacon végzett hitelművelettel,
- a hitelműveletekkel kapcsolatos hatásköröket. (Áht. 75. §)

A költségvetési többlet felhasználásának módját 46 rendelet nem tartalmazza. A hiány fedezetének módjáról 26 önkormányzat nem rendelkezett. A hitelműveleti hatáskörökre a Békés és Csongrád megyei rendeletek közül 89 tartalmaz szabályozást, általában bizonyos összeghatár alatt a hatáskört a polgármesterre vagy a pénzügyi bizottságra ruházta át a képviselő-testület. Vegyes megoldás is előfordul: az átruházott hatáskör gyakorlója köteles kikérni a döntés meghozatala előtt valamely másik szerv véleményét. Ahol a hitelműveleti hatáskörök szabályozására nincs utalás, ott a testület nem kívánta a hatáskört átruházni. A hitelműveleti hatáskörök átruházása Bács-Kiskun megyében nem jellemző, több rendelet deklarálja a képviselő-testület hitelműveletekhez kapcsolódó döntési jogát.

A rendelet tartalmazza az évközi szabad pénzeszközök hasznosításának szabályait, illetve a pénzügyintézetnél történő lekötési eljárás rendjét (Áht. 8/A. § (1) bek), valamint a vagyonnal

kapcsolatos tárgyévi teendőket (Áht. 108. § (1) és 109. §). A vagyonnal kapcsolatos tárgyévi teendők tekintetében jellemzőbb a vagyონrendeleti szabályozás alkalmazása. Az ilyen tárgykörben rendelkezést tartalmazó költségvetési rendeletek előírása arra korlátozódik, hogy igényként megfogalmazza az értékesítésre kijelölt ingatlanok lehető legmagasabb áron való eladását. Vagyonnal kapcsolatos szabályozás mindössze 20 önkormányzatnál szerepel a költségvetési rendeletben, jellemzőbb a vagyónrendeleti szabályozás alkalmazása.

A helyi önkormányzat önállóan gazdálkodó költségvetési szerve az önkormányzat éves költségvetési rendeletében foglaltak szerint – figyelemmel az Áht. 93. § (4) bekezdésében és az 51. § (1)-(2) bekezdésében foglaltakra – módosíthatja egyes kiemelt, ezen belül részelőirányzatait. E jog megilleti a települési kisebbségi önkormányzat önállóan gazdálkodó költségvetési szervét is (Ámr. 53. § (4) bek.). Az előirányzat módosításának szabályait a rendeletek közül 77 tartalmazza.

Pótköltségvetés:

A polgármester pótköltségvetési rendelet-tervezetet terjeszt a képviselő-testület elé, ha év közben a körülmények oly módon változnak meg, hogy ezek a helyi önkormányzat költségvetésének teljesítését jelentősen veszélyeztetik. Pótköltségvetési rendelet-tervezet benyújtására a régióban nem került sor.

Intézményfenntartó társulás:

Vizsgálendő, hogy az intézményfenntartó társulásban részt vevő önkormányzatok a társulási megállapodásban foglaltak szerinti eljárási rendben, illetve tartalommal fogadták-e el költségvetési rendeletüket. A régióban 62 önkormányzat érintett intézményfenntartó társulásban, a társulási megállapodásban foglalt eljárási rend betartásával kapcsolatban egy Békés megyei önkormányzatnál merült fel törvényességi probléma.

Figyelemmel kell lenni továbbá arra is, hogy a rendelet megalkotása során betartották-e az SzMSz, illetve a költségvetési rendelet tartalmára vonatkozó más hatályos önkormányzati rendelet (pl. a mérlegek tartalmáról alkotott rendelet, vagy egyéb ágazati rendelet) előírásait. Hiba, hiányosság nem merült fel Csongrád és Bács-Kiskun megyében. Békés megyében 4 esetben nem tartották be az SzMSz rendelkezéseit.

Az Ötv. 2005. évi novellája, a 2005. évi XCII. törvény 3. §-a iktatta be az Ötv. 91. § (5) bekezdését. Az itt megfogalmazott éves tájékoztatási kötelezettség minden önkormányzatot terheli, mulasztás 3 önkormányzat vonatkozásában állapítható meg, amelyek mind Csongrád megyében találhatóak.

A fentebb részletezett adatok egyes vizsgálati szempontok vonatkozásában nem teljes körűek. Jellemző, hogy több önkormányzat esetében bizonyos helyi rendelkezéseket nem a költségvetési rendeletek rögzítenek. Példaként említhető a vagyonnal kapcsolatos tárgyévi teendők szabályozása: mindössze 20 költségvetési rendeletben találhatóak erre vonatkozóan előírások. Az egyes hatásköröket átruházó rendelkezések (pl. tartalékok feletti rendelkezési jog átruházása bizottságra vagy polgármesterre; hitelműveleti hatáskör átruházása) szintén nem teljes körűen a költségvetési rendeletekben szerepelnek, hanem jellemző a régió önkormányzataira, hogy a szervezeti és működési szabályzataikban kerülnek rögzítésre az önkormányzat egyes szerveire átruházott hatáskörök. Hasonlóképp az előzőekben említett

példákhoz az önkormányzati biztos kirendelésére vonatkozó szabályozásra is található olyan megoldás, amikor külön önkormányzati rendelet tartalmazza a vonatkozó előírásokat.

III. Kisebbségi önkormányzatok költségvetése:

A régióban 197 települési kisebbségi és 7 területi és egy országos kisebbségi önkormányzat működik (1 Csongrád megyei települési kisebbségi önkormányzat 2007. év júniusában megszűnt).

Együttműködési megállapodás:

A költségvetés tervezetének összeállítása és a költségvetési rendelet megalkotása során a helyi önkormányzat és a települési kisebbségi önkormányzatok együttműködésére vonatkozó részletes szabályokat – külön kormányrendeletben foglaltak figyelembevételével – a helyi önkormányzat és a települési kisebbségi önkormányzat megállapodásban rögzíti (Áht. 68. § (3) bek.) annak érdekében, hogy a helyi önkormányzat számára a jogszabályokban előírt kötelezettségek határidőben teljesíthetők legyenek. Az érintett önkormányzatok e megállapodást január 15-ig kötik meg és azt minden évben ezen időpontig módosíthatják (Ámr. 29. § (10)-(11) bek.). A régióban létrejött 197 települési kisebbségi önkormányzat közül 34 esetben nem került a települési önkormányzattal az együttműködésükre vonatkozó részletes szabályokat rögzítő együttműködési megállapodás, és 5 megállapodás nem az előírt jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő tartalommal került elfogadásra: az Ámr. 28. § (2) és (6)-(7) bekezdéseiben foglaltak nem kerültek szabályozásra. A helyi önkormányzat képviselő-testülete „elszámoltathatja” beszámoló keretében a települési kisebbségi önkormányzatot, a kötelezettségvállalás ellenjegyzését értékhatártól tették függővé, továbbá az utalványozásra az elnökhelyettest kizárólagosan ruházták fel. Jellemző hiba a fentiekén túl, hogy több esetben (50 eset) nem teljesül az Ámr. 29. § (11) bekezdésében található határidő, azaz az együttműködési megállapodás megkötésére, illetve módosítására csak január 15-e után került sor.

Költségvetési határozat tartalma, szerkezete:

A települési kisebbségi önkormányzat költségvetési határozatának szerkezetére az (1) bekezdés a)-h) pontjaiban foglaltakat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy az e) pontban szereplő önkormányzati hivatal költségvetése alatt a települési kisebbségi önkormányzat igazgatási és egyéb, nem intézményi formában folytatott tevékenységét kell érteni (Ámr. 29. § (1) bek.).

A települési kisebbségi önkormányzat költségvetését önállóan, költségvetési határozatban állapítja meg. A helyi önkormányzat költségvetési rendeletébe a települési kisebbségi önkormányzat költségvetése, a települési kisebbségi önkormányzat költségvetési határozata alapján elkülönítetten épül be. A helyi önkormányzat képviselő-testülete a települési kisebbségi önkormányzat költségvetésére vonatkozóan nem rendelkezik döntési jogosultsággal (Áht. 65. § (2)-(3) bek.).

A kisebbségi önkormányzatok közül 5-en nem hoztak alakszerű határozatot a költségvetés elfogadásáról. Egy Békés megyei városban 1 kisebbségi önkormányzat egyáltalán nem alkotott költségvetést, a mulasztás miatt az írásos észrevételt már kiküldtük. A megyei kisebbségi önkormányzatok számára is kiment írásos észrevétel, mivel nem hoztak döntést a 2007. évi költségvetésükről. 4 önkormányzat e kötelezettségnek késve tett eleget. 3 kisebbségi

önkormányzat költségvetése nem a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően került beépítésre a települési önkormányzat költségvetési rendeletébe. 3 Bács-Kiskun megyei kisebbségi önkormányzat a törvényességi észrevétel ellenére a mai napig nem terjesztette fel a költségvetési határozatát tartalmazó jegyzőkönyvét. A kisebbségeket érintő törvényességi ellenőrzés legnagyobb hátráltatója a kisebbségi testületi ülésekről készült jegyzőkönyvek felterjesztésére nyitva álló határidő ismétlődő túllépése.

A települési kisebbségi önkormányzat költségvetési határozatának a települési kisebbségi önkormányzatra és költségvetési szerveire elkülönítetten és összesítve együttesen az alábbi szerkezet szerint kell tartalmaznia az előirányzatokat:

- működési és felhalmozási célú bevételeket és kiadásokat, ezen belül költségvetési szervenként:
  - személyi jellegű kiadásokat,
  - a munkaadókat terhelő járulékokat,
  - a dologi jellegű kiadásokat,
  - az ellátottak pénzbeli juttatásait,
  - a speciális célú támogatásokat,
  - a költségvetési létszámkeretet. (Áht. 69. § (2) bek.)

A települési kisebbségi önkormányzatok költségvetési határozatainak szerkezete vonatkozásában az alábbi törvényességi problémák merültek fel. A költségvetési határozatok egyik legnagyobb hiányossága, hogy nem követi az Áht. által előírt szerkezetet. Sokszor csak a bevételi és kiadási főszámot rögzítik, annak részletezése nélkül. Előfordult 1 olyan eset is, hogy a határozat a költségvetés elfogadásának tényét tartalmazta, de a tényleges tartalmi elemeket nem. 4 további önkormányzat esetében a költségvetési határozat szerkezete nem volt a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő. Egy helyi önkormányzat (Békés megye) rendeletében a települési kisebbségi önkormányzat költségvetési határozatától eltérően, részletezettebb adatok szerepelnek. Szóbeli észrevételt tettünk az ellentmondás feloldása érdekében. Szóbeli észrevételt tett a Békés Megyei Kirendeltség azért is, mert a kisebbségi önkormányzat költségvetésének számadatait nem elkülönítetten, hanem a polgármesteri hivatal szakfeladatai között egy-egy sorban, külön a bevételek és kiadások között szabályozták. Egy szintén Békés megyei kisebbségi önkormányzat költségvetése nem volt egyensúlyban, a bevételek és a kiadások között 328 Ft eltérés van, ráadásul az elfogadott sarokszámok nem egyeznek a települési önkormányzat költségvetésében lévő számadatokkal sem.

Az országos román kisebbségi önkormányzat fele pedig szóbeli észrevétel megtételére került sor, mivel a költségvetésük több ponton hiányos volt. Békés megyében két kisebbségi önkormányzat esetében van folyamatban intézményalapítási ügy.

Általánosan jellemző, hogy a megye kisebbségi önkormányzatai igen leegyszerűsített formában döntenek a rendelkezésükre álló pénzeszközről, nem egyszer fordul elő, hogy – helyi támogatás hiányában – az állami normatíva egészét ugyanazon kiadási előirányzatra (pl. dologi kiadások) fordítják. Nem jellemző, hogy működik olyan települési kisebbségi önkormányzat a régióban, amely rendelkezne akár önállóan, akár részben önállóan gazdálkodó költségvetési szervvel, nincsenek többéves kihatással járó döntéseik, a rendelkezésükre álló szűkös anyagi források miatt egyáltalán nem kerül sor felújítási előirányzatok, felhalmozási kiadások meghatározására.

A települési kisebbségi önkormányzat testülete a költségvetési határozatában az általa jóváhagyott előirányzatok átcsoportosítási jogát bizottságaira és települési a kisebbségi önkormányzat elnökére átruházhatja (Áht. 74. § (4) bek.). Ilyen szabályozást nem alkottak a kisebbségi önkormányzatok.

IV. Körjegyzőségek költségvetése:

A Dél-alföldi régió belül Csongrád megyében 6 körjegyzőség működik. Békés megyében 9, de a tavalyi évben még csak 3, a költségvetési készítésének időpontjában 4 körjegyzőség működött, a többi év közben alakult, így az adatszolgáltatás a 4 körjegyzőségre vonatkozik. Bács-Kiskun megyében 17 körjegyzőség működik, ebből kettő 2007. év közben jött létre.

Ha körjegyzőség látja el a települési önkormányzatok gazdálkodási feladatait, annak költségvetése – mint önállóan gazdálkodó költségvetési szerv költségvetése – a körjegyzőség székhelye szerinti önkormányzat költségvetésében szerepel (Ámr. 29. § (5) bek.). A régió körjegyzőségeinek mindegyike (minden esetben 2 település alkot egy körjegyzőséget) a költségvetését a székhelye szerinti önkormányzat költségvetésében szerepeltette.

A körjegyzőségben résztvevő települési önkormányzatok mindegyike önálló költségvetéssel rendelkezik, amelynek része az önkormányzat felügyelete alá tartozó költségvetési szervek költségvetése is. A költségvetést a körjegyző készít elő és az illetékes települések polgármesterei terjesztik a képviselő-testületük elé (Ámr. 29. § (6) bek.). E kötelezettség teljesítésével kapcsolatban nem fordult elő törvényességi probléma.

A körjegyzőség költségvetéséről az érdekelt önkormányzatok – saját költségvetési rendületüket tárgyaló képviselő-testületi ülésük előtt – együttes testületi ülésen döntenek (Ámr. 29. § (7) bek.). Egy körjegyzőség esetén tapasztaltunk hibát Csongrád megyében, mivel a döntés meghozatalára nem az érintett önkormányzatok együttes ülésén került sor. Békés megyében nem határozati formában döntöttek 1 esetben a körjegyzőség költségvetéséről. Bács-Kiskun megyében törvénysértést nem tapasztaltunk, az év közben létrehozott körjegyzőségek is a jogszabályoknak megfelelő eljárással, formában és tartalommal fogadták el költségvetésüket.

V. Többcélú kistérségi társulások költségvetése:

Csongrád megyében 7, Békés megyében 8 többcélú kistérség társulás működik. Bács-Kiskun megyében 9 többcélú kistérségi társulás és 1 kistérségi fejlesztési tanács működött 2007. júniusáig. 2007. júniusában alakult meg a 10-dik többcélú kistérségi társulás, amely átvette az egy kistérségi fejlesztési tanács feladatait is.

A többcélú kistérségi társulás költségvetését a társulási tanács önállóan, költségvetési határozatban állapítja meg. A társulás költségvetésére, gazdálkodására az Áht., valamint az Ámr. szabályait kell alkalmazni (Áht. 65. § (5)-(6) bek.; Ámr. 29. § (12) bek.). A költségvetésről önálló határozatban döntenek a tanácsok, 1 esetben (Békés megye) történt e tekintetben mulasztás.

A vizsgálati szempontok értelemszerű hasznosítása a költségvetési határozatok tekintetében is kívánatos, így vizsgálandó, hogy

- készített-e költségvetési koncepciót a munkaszervezet vezetője, és azt a tanács elnöke határidőre beterjesztette-e a társulási tanács elé; (Áht. 70. §)
- az elnök határidőben nyújtotta-e be a társulási tanács elé a költségvetési határozat-tervezetet; (Áht. 71. §)
- a költségvetési határozat tartalmában és szerkezetében megfelel-e az Áht. 67-69. §-aiban, valamint az Ámr. 29. § (12) bekezdésében foglaltaknak;
- az elnök a koncepcióhoz kapcsolódóan nyújtott-e tájékoztatást a gazdálkodás háromnegyedéves helyzetéről. (Áht. 79. §)

A vizsgált többcélú kistérségi társulások közül 5 esetben a törvényi határidőn túl terjesztették be a költségvetési koncepciót, míg 2 kistérségi társulás egyáltalán nem fogadott el koncepciót. Egy Bács-Kiskun megyei többcélú kistérségi társulás esetében nem került felterjesztésre a koncepció benyújtását tartalmazó jegyzőkönyv. 8 társulás esetében elmaradt a koncepcióhoz kapcsolódóan a gazdálkodás háromnegyedéves helyzetéről szóló tájékoztatás. A költségvetési határozattervezet benyújtása 2 esetben határidőn túl történt.

A 2007. év első felében működő Bács-Kiskun megyei kistérségi fejlesztési tanács költségvetési határozat-tervezetének benyújtására jelentős késedelemmel (2007. májusában) került sor. Ezt megelőzően a tanács nem ülésezett. A késedelem oka – a kapott tájékoztatás szerint – a többcélú kistérségi társulás létrehozásához kapcsolódó több hónapon át folyó előkészület, feladatellátás.

A határozatok tartalma általában megfelel az Áht. előírásainak, de itt is tapasztaltuk néhány esetben, hogy rövid, csak a főszámokat tartalmazó határozatot hoznak. Igény mutatkozik a költségvetési koncepcióra, a költségvetési és a zárszámadási határozatra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket ismertető szakmai tájékoztatóra.

A kistérségenként ismétlődő hibák számának jövőbeni csökkentése érdekében szakmai tájékoztató anyagot állított össze a Törvényességi Ellenőrzési Főosztály a költségvetési koncepcióval, a költségvetési és a zárszámadási határozattal összefüggő vonatkozó jogszabályi rendelkezésekről, amely minden többcélú kistérségi társulás munkaszervezet vezetőjének, valamint a székhelytelepülések jegyzőinek megküldésre került.

VI. Egyéb törvényességi észrevételek:

A kiadott szempontrendszer egyes vizsgálati szempontjain túlmenően az alábbi törvényességi problémák merültek fel a céllellenőrzés során:

Formai hibák:

- téves jogszabályi hivatkozás; már hatályon kívül helyezett jogszabályra történő hivatkozás
- a rendelet megjelölésében nem a kihirdetés időpontja szerepel
- a hatályba lépés időpontja pontatlan
- jegyzőkönyvek késedelmes felterjesztése
- együttes határozat meghozatala körjegyzőség költségvetéséről, együttes határozat fogalmát az Ötv. nem ismeri
- feleslegesen utal a rendelet a jegyző rendelet-kihirdetési kötelezettségére

- néhány rendeletet kihirdetési záradék nélkül küldtek meg
- az elfogadott rendelethez nem csatolták maradéktalanul a mellékleteket, szóbeli észrevétel nyomán pótlólag megküldték
- a felhatalmazást adó jogszabályok között nem tüntette fel az Áht.-t
- a záró rendelkezések körében hatályon kívül helyezi a korábbi módosított költségvetési rendeleteket, de nem jelöli meg pontosan a módosító rendeleteket
- hatályon kívül helyezi a 2006. évi költségvetést megállapító rendeletét a zárszámadás megalkotása előtt

Tartalmi hibák:

- a rendelet szövegezése szerint az illetményalapot a képviselő-testület állapítja meg
- az önkormányzati biztos kirendelésére vonatkozó eljárási szabályok pontatlansága
- a költségvetési rendelet szabályozást tartalmaz a képviselők tiszteletdíjára, de az nincs összhangban a tiszteletdíjat szabályozó helyi rendelettel
- 13. havi illetmény pontatlan szabályozása
- eszközlétár időpontja az Ámr.-ben foglaltakkal ellentétes
- a beszámoló határidejét az Áht.-vel ellentétesen határozták meg
- a rendelet tartalmazta az önkormányzati tulajdonú helyiségek bérleti díját, ez ellentétes a Lakástv. 36. § (2) bekezdésében foglaltakkal, amely szerint ezt határozattal kell megállapítania a testületnek
- a költségvetési rendelet ÁFÁ-val növelt térítési díjakat határoz meg
- kisebbségi önkormányzat költségvetési határozatában tiszteletdíjat is meghatározott a Nektv. 30/Q. § (2)-(4) bekezdéseinek figyelmen kívül hagyásával
- a polgármesteri hivatal, mint költségvetési szerv előirányzatának módosításának hatáskörét a polgármesteri hivatal számára határozza meg
- rendeletben szabályozták a polgármester és az alpolgármester tiszteletdíját és költségtérítését
- a kisebbségi önkormányzatok határozatainál fordul elő, hogy az nem tartalmazza az Áht. szerint előírt tartalmat, pl. csak utalnak arra, hogy a költségvetést a melléklet szerint fogadják el, de a mellékletet nem csatolják
- ellentmondásos szabályozást fogadtak el, mert a rendeletben nincs hiány feltüntetve, ezzel szemben a mellékletekben viszont szerepel, és annak fedezetéről is rendelkeztek
- a rendelet mellékleteiben számszaki hibák vannak, az elfogadott rendelet pedig nagyon rövid, hatásköri és eljárási kérdéseket nem tartalmaz
- egy esetben hiányos, nem hiteles költségvetési rendeletet küldtek be, így az ellenőrzést csak az előterjesztés alapján lehetett lefolytatni
- egy város esetében a független könyvvizsgálói jelentésben írt ajánlás ellenére nem egészítették ki a rendelet mellékletét az Ámr. 29. § (13) bekezdésében írt részletezettségnek megfelelően (a közvetett támogatásokat nem megfelelő részletezettségben mutatták be.)
- az Ámr. 53. § (2) bekezdésével ellentétes szabályozás miatt, a költségvetést nem negyedévente, hanem félévente rendelte módosítani

VII. Összesítő adatok a megtett törvényességi észrevételekről:

gazdasági programot érintően	69 db
költségvetési koncepciót érintően:	115 db
költségvetési rendeletet érintően (ideértve az	1069 db

előkészítő eljárást és az előterjesztést is):	
kisebbségi önkormányzat költségvetési határozatát érintően:	72 db
kisebbséggel kötendő együttműködési megállapodást érintően:	47 db
körjegyzőség költségvetését érintően:	6 db
többcélú kistérségi társulást és kistérségi fejlesztési tanácsot érintően:	22 db
Összes észrevétel régiós szinten:	1400 db

VIII. Megyei sajátosságok:

Sajátos a helyzete a Bács-Kiskun megyei Bugac és Bugacpusztaháza önkormányzatainak, ugyanis a két önkormányzat az Ötv. 44. § alapján teljes egészében egyesítette költségvetését. A közös költségvetésről a társult képviselő-testület alkotott rendeletet.

Bács-Kiskun megyében nem jellemző az átmeneti gazdálkodásról szóló rendeletalkotás. E tárgyban a megye 120 önkormányzata közül csak 3 önkormányzat alkotott rendeletet. A megalkotott rendeletekkel kapcsolatos törvényességi probléma nem merült fel az ellenőrzés során.

A képviselő-testület által jóváhagyott előirányzatok és létszámkeretek között átcsoportosítást a képviselő-testület engedélyezhet, illetve az átcsoportosítás jogát az általa meghatározott keretek között bizottságaira és a polgármesterre átruházhatja (Áht. 74. §). Az önkormányzatok 28 %-a (17 önkormányzat) rendelkezett az átcsoportosítás jogának polgármesterre vagy bizottságra való átruházásáról, elsősorban Csongrád megye önkormányzatai. Békés és Bács-Kiskun megye képviselő-testületei jellemzően nem éltek a hatáskör átruházás lehetőségével.

A hitelműveleti hatáskörök átruházása Bács-Kiskun megyében nem jellemző.

Dr. Siket Judit
hivatalvezető

Közreműködtek:

***A hivatal Törvényességi Ellenőrzési Főosztályának
és
Törvényességi Ellenőrzési Osztályainak munkatársai***

Tájékoztató a Dél-alföldi régióban működő helyi és kisebbségi önkormányzatok és többcélú kistérségi társulások zárszámadásával összefüggő döntéshozatal törvényességének vizsgálatáról, a tapasztalatok összegzéséről

A Dél-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal Törvényességi Ellenőrzési Főosztálya, valamint a kirendeltségek törvényességi ellenőrzési osztályai kiemelt figyelmet fordítanak az önkormányzati zárszámadási rendeletalkotás törvényességi ellenőrzésére, amelynek tapasztalatai az alábbiakban foglalhatók össze.

A helyi és kisebbségi önkormányzatok, valamint a többcélú kistérségi társulások zárszámadási döntéseinek felülvizsgálatát a Dél-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal 2007. évi munkaterve, illetve az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium megkeresése, valamint az általa összeállított szempontrendszer alapján végeztük el.

A törvényességi ellenőrzés alapjául szolgáló jogszabályok:

1. A helyi önkormányzatokról szóló módosított 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.)
2. Az államháztartásról szóló módosított 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.)
3. Az államháztartás működési rendjéről szóló módosított 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ámr.)
4. a Magyar Köztársaság 2007. évi költségvetéséről szóló 2006. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Kvtv.)
5. A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló módosított 1993. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: Nek.tv.)
6. A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény és a végrehajtására kiadott 12/1987. (XII. 29) IM rendelet a jogszabályszerkesztésről
7. a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény
8. a költségvetési szervek belső ellenőrzéséről szóló 193/2003. (XI. 26.) Korm. rendelet
9. az államháztartás szervezetei beszámolási és könyvvezetési kötelezettségeinek sajátosságairól szóló 249/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet.

I. A zárszámadási rendeletek ellenőrzése:

Előterjesztés:

Az Áht. 82. § alapján a polgármester a jegyző által elkészített zárszámadási rendelettervezetet a törvényben előírt módon a költségvetési évet követően 4 hónapon belül terjeszti a képviselő-testület felé. A régió 257 önkormányzata közül 12 esetben 2007. április 30-át követően, néhány napos késedelemmel tárgyalta a képviselő-testület a 2006. évi költségvetés végrehajtását. Szóbeli észrevétel formájában jeleztük a jegyzők felé a késedelmet, amelyet mindkét esetben el is fogadtak Egy önkormányzat (Bács-Kiskun megye) esetében – szóbeli észrevétel ellenére – nem került felterjesztésre a 2006. évi zárszámadást tartalmazó jegyzőkönyv. A mulasztásra írásbeli észrevétel megtételére került sor.

Az önkormányzatok **zárszámadásának előterjesztésekor** a képviselő-testület részére tájékoztatásul a következő mérlegeket és kimutatásokat kell – szöveges indokolással együtt – bemutatni (Áht. 118. § (2) bekezdés):

1. az adott helyi önkormányzat összes bevételeit, kiadását, pénzeszközének változását,
2. a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott tartalommal:
  - a) az adott helyi önkormányzat összevont költségvetési mérlegét, elkülönítetten a helyi kisebbségi önkormányzat mérlegét,
  - b) az adósság állományát lejárata, eszközök, bel- és külföldi hitelezők szerinti bontásban,
  - c) a vagyonkimutatást,
  - d) a többéves kihatással járó döntések számszerűsítését évenkénti bontásban és összesítve,
  - e) a közvetett támogatásokat (pl. adóelengedéseket, adókedvezményeket) tartalmazó kimutatást.

A zárszámadási rendeletek előterjesztésekor az Áht. 118. §-ában részletezett mérlegek és kimutatások bemutatása vegyes képet mutat. Az adott helyi önkormányzat összes bevételeinek, kiadásának, pénzeszközének változásának eleget tettek az önkormányzatok. A 2. pont alatt rögzítettek tekintetében azonban tapasztalható mulasztás:

- a költségvetési mérleg bemutatása 8 önkormányzatnál hiányzott;
- adósságállomány bemutatása 32 esetben maradt el vagy volt hiányos;
- a többéves kihatással járó döntéseké 57 önkormányzat esetében nem szerepelt;
- a közvetett támogatások bemutatása pedig 49 esetben hiányzott;
- a zárszámadáshoz csatolt vagyonkimutatások tekintetében szintén vegyesek az ellenőrzés tapasztalatai. 29 önkormányzatnál egyáltalán nem csatolták a vagyonkimutatást a felterjesztett jegyzőkönyvhöz, a többi önkormányzatnál valamilyen formában az önkormányzat vagyona bemutatásra került. Jellemző hiba azonban, hogy a vagyonkimutatások nem a 249/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet 44/A. §-ában foglalt részletezettséggel készülnek. Indokolt e törvényi kötelezettségre a jegyzők figyelmének felhívása. Egy önkormányzat esetében a 2005. december 31-i vagyonkimutatás lett csatolva.

A zárszámadási rendelet-tervezeteket a pénzügyi bizottságok – 9 önkormányzat kivételével – véleményezték.

Zárszámadási rendelet:

A képviselő-testület a költségvetés végrehajtásáról (zárszámadásról) **rendeletet** alkot (Áht. 82. §). A régióban minden önkormányzat eleget tett rendeletalkotási kötelezettségének. A költségvetés végrehajtásáról szóló zárszámadást költségvetés-évenként, az elfogadott költségvetéssel összehasonlítható módon, az év utolsó napján érvényes szervezeti, besorolási rendnek megfelelően kell elkészíteni (Áht. 18. §). A zárszámadást minden önkormányzat e kötelezettségnek eleget téve készítette el, törvénysértő szabályozás nem fordult elő. 5 rendelet nem felelt meg a jogszabály-szerkesztési előírásoknak.

A zárszámadáskor rendelkezni kell a költségvetési többlet felhasználásáról, illetve jóvá kell hagyni a költségvetési hiány finanszírozásának módját (Áht. 8/A. § (1) bek.). Általánosan jellemző Csongrád megye helyi önkormányzataira, hogy a zárszámadási rendeletek szöveges

része egyáltalán nem tartalmaz utalást a költségvetési többletre, illetve hiányra, ebből következik, hogy a többlet felhasználását, valamint a hiány finanszírozásának módját sem jelölik meg a rendeletek szöveges részében. Békés megyében 22 önkormányzat rendeletéből az derül ki, hogy nincs költségvetési többlete, illetve 55 esetben az, hogy nincs hiányuk. 48-an helyesen rendelkeztek a többlet felhasználásáról, 6 önkormányzat azonban hiányosan tette ezt (általában hiányzik Békés megyében is a szöveges indokolás). A hiányt 7 önkormányzat szabályozta megfelelően, 14 rendelet pedig hiányos rendelkezéseket tartalmazott, vagy hiányzott a szöveges magyarázat. Bács-Kiskun megye önkormányzatainak zárszámadási rendeletei a szöveges részben általában rövid, tömör rendelkezést tartalmaznak a költségvetési többletet vagy hiányt illetően. 16 esetben azonban a normaszöveg semmilyen utalást nem tartalmaz a költségvetési többletre vagy hiányra vonatkozóan, csupán a rendelet mellékleteiből, illetve az előterjesztésből lehet következtetést levonni 14 önkormányzat esetében a költségvetési többletre, 2 önkormányzat esetében a hiányra vonatkozóan.

A törvényességi ellenőrzés számára így nehézséget okoz annak megítélése, hogy eleget tettek-e a képviselő-testületek az Áht. 8/A. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségnek. A zárszámadási rendeletek konkrét és részletes számadatait tartalmazó mellékletei azonban egyértelműen arra utalnak, hogy az önkormányzatok nagy része költségvetési hiánnyal küzd, amelyet egyrészt működési hitel felvételével, másrészt ÖNHIKI támogatás igénybevételével igyekeznek kezelni. Az elvégzett célellenőrzést követően a zárszámadási rendeletekkel kapcsolatosan a Törvényességi Ellenőrzési Főosztály által jegyzők részére összeállított szakmai anyagban külön felhívjuk a figyelmet arra, hogy a jövőre nézve a rendeletek tartalmazzanak egyértelmű rendelkezést a hiány finanszírozásának módja, illetve a többlet felhasználása tekintetében.

A jegyző által elkészített zárszámadási rendelet-tervezetet, valamint külön törvény szerinti könyvvizsgálói záradékkal ellátott egyszerűsített tartalmú – a helyi önkormányzat és intézményei adatait összevontan tartalmazó – éves pénzforgalmi jelentést, könyvviteli mérleget, pénzmaradvány-kimutatást és eredmény-kimutatást a polgármester a költségvetési évet követő 4 hónapon belül terjeszti a képviselő-testület elé (Áht. 82. §). Békés és Csongrád megye helyi önkormányzatának több mint a fele (78 db, 57 %) kötelezett könyvvizsgálatra, Bács-Kiskun megyét illetően nem áll rendelkezésre pontos adat, mivel a képviselő-testület számára készített előterjesztések csak kevés esetben nyújtanak tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy az önkormányzat könyvvizsgálatra kötelezett-e.

3 könyvvizsgálatra kötelezett önkormányzatnál fordult elő olyan mulasztás, hogy a könyvvizsgáló által elkészített záradékolt jelentés nem került csatolásra a felterjesztett jegyzőkönyvhöz. 1 önkormányzat mulasztott, amikor nem csatolta az éves pénzforgalmi jelentést, 3 önkormányzat pedig az eredmény-kimutatást. 1 esetben hiányzott a könyvviteli mérleg, 2 esetben nem került csatolásra egyik melléklet sem. 1 községi önkormányzatnál annak ellenére, hogy nem terheli könyvvizsgálatra kötelezettség, mégis sor került a mellékletek becsatolására. Bács-Kiskun megyében nem volt olyan önkormányzat, amely az Áht. 82. § szerinti mellékleteket csatolta volna a rendelet-tervezethez annak ellenére, hogy arra a törvény alapján nem lenne köteles.

A könyvvizsgálatra kötelezett önkormányzatoknál az egyszerűsített tartalmú – a helyi önkormányzat és intézményei adatait összevontan tartalmazó – éves pénzforgalmi jelentés, a könyvviteli mérleg és a pénzmaradvány-kimutatás jellemzően a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően a rendelethez csatolásra és elfogadásra került. Eredmény-kimutatást a vállalkozási tevékenységet folytató önkormányzatoknak kell elfogadniuk. Ez a kötelezettség

főleg a nagyobb, városi önkormányzatokat terheli, Csongrád megyében 12 önkormányzat érintett, Békés megyében 24, Bács-Kiskun megyében eredmény-kimutatást egyetlen önkormányzat sem fogadott el.

Az Ötv. 92. § (10) bekezdése előírja, hogy a polgármester a tárgyévre vonatkozó – külön jogszabályban meghatározott – éves ellenőrzési jelentést, valamint az önkormányzat felügyelete alá tartozó költségvetési szervek éves ellenőrzési jelentései alapján készített éves összefoglaló ellenőrzési jelentést – a tárgyévet követően, a zárszámadási rendelet-tervezettel egyidejűleg – a képviselő-testület elé terjeszti. Ez a kötelezettség először a 2006. évi zárszámadáskor terhelt az önkormányzatokat. 127 önkormányzat tett eleget az Ötv. 92. § (10) bekezdésében foglaltaknak és a zárszámadással egyidejűleg fogadta el az éves ellenőrzési jelentést. Valójában ennél több önkormányzat (összesen: 169 önkormányzat) hozott határozatot e tárgyban, de több esetben erre nem a zárszámadással egyidejűleg került sor. Előfordultak olyan esetek, hogy a belső ellenőri jelentést a testületek egy része a zárszámadás benyújtását megelőző időszakban már megtárgyalta, vagy az azt követő ülések egyikén. További két képviselő-testület tárgyalta az ellenőrzési jelentést, de arról határozatot nem hozott. Szóbeli észrevételeink nyomán több jegyző arról tájékoztatott, hogy a belső ellenőrzési jelentések a polgármester részére megküldésre kerültek, azok képviselő-testület elé való beterjesztése azonban elmaradt. Figyelemmel arra, hogy ez egy új típusú kötelezettség, a célvizsgálat értékelésekor ezt hangsúlyoznunk kell, mert különösen a községi jegyzők figyelmét kerülte el ez az egyidejű benyújtási kötelezettség.

Egyéb – a szempontrendszerben foglaltakon túli – tartalmi törvénysértések:

- az önkormányzat zárszámadási rendelete nem elkülönítetten tartalmazza a kisebbségi önkormányzat zárszámadását; előfordult olyan eset, hogy csak a szakfeladatok között;
- egy önkormányzat zárszámadási rendeletében tévesen szerepelnek a 249/2000. Korm. rendelet beszámolási kötelezettséggel kapcsolatos egyes rendelkezései;
- a települési önkormányzat zárszámadása a kisebbségi önkormányzat zárszámadásának csak a főszámaikat tartalmazza;
- a testület a jegyzőt külön határozatban kötelezte, hogy a következő ülésre készítse el a belső ellenőri jelentést;
- a körjegyzőség vonatkozásában a meghozott határozat egy esetben nem épült be a székhely település zárszámadási rendeletébe.

Egyéb – a szempontrendszerben foglaltakon túli – formai törvénysértések:

- a rendelet megjelölése nem megfelelő;
- a felhatalmazó jogszabályhely nem pontos vagy téves;
- a felhatalmazó jogszabályhelyet nem jelölte meg a rendelet;
- a rendelet olyan mellékletekre utal, amelyek nem kerültek a rendelethez csatolásra;
- nincs kihirdetési záradék;
- nincs előterjesztés benyújtva;
- a rendeletet a kihirdetés napján léptették hatályba;
- a rendeletet nem a polgármester és a jegyző írta alá;
- a mellékletek hivatkozása hiányzik a rendelet szövegében.

II. Kisebbségi önkormányzatok zárszámadása

A települési kisebbségi önkormányzat kérésére a jegyző készíti elő a zárszámadási határozat tervezetét, amelyet a kisebbségi önkormányzat elnöke terjeszt a testület elé. A települési kisebbségi önkormányzat zárszámadási határozatát az elnök a helyi önkormányzat zárszámadási rendelet-tervezetének elkészítéséhez továbbítja a polgármester részére (Ámr. 29. § (3) bek.).

A zárszámadásról rendelkező jogszabályhelyek alkalmazásával kapcsolatban a gyakorlat egy érdekes kérdést vetett fel. A Bács-Kiskun megyei Nemesnádudvar 2006. október 1-jei választásokat megelőzően közvetett úton létrejött kisebbségi önkormányzat volt, tehát egyúttal a település zárszámadása magában foglalta a kisebbség zárszámadását. Az ellenőrzés során több formai kérdés is felmerült. Így például: kell-e a kisebbségi önkormányzatnak önálló zárszámadást készíteni, a 2006. év mint tört év vonatkozásában kellett-e zárszámadást elfogadni, tekintettel arra, hogy az újonnan létrejött kisebbségi önkormányzatok csak a normatív támogatás összegéről döntöttek. E kérdésekben a Kincstárral is felvettük a kapcsolatot egyeztetés céljából, de egyértelmű választ nem kaptunk. Végül is amellet döntöttünk, hogy kell zárszámadást elfogadni.

A régióban 197 települési, 7 megyei és egy országos kisebbségi önkormányzat működik. A megyei kisebbségi önkormányzatok 2007. évben alakultak meg, így a tavalyi évre nem kellett zárszámadást elfogadniuk.

A 197 települési kisebbségi önkormányzat közül 31 kisebbségi önkormányzat – a felterjesztett jegyzőkönyvek szerint – nem fogadta el határozattal zárszámadását (ebből kettő 2006. októberében jött csupán létre, a jogszabály téves értelmezése alapján nem készítették zárszámadást a töredék évre), több esetben pedig a már megtett szóbeli észrevétel nyomán, jelentős késéssel fogadták el azt (pl. a Békés megyei Gádoroson a Cigány Önkormányzat). A mulasztó kisebbségi önkormányzatok számára írásos észrevételt küldtünk ki. 1 kisebbségi önkormányzat (Csongrád megye) zárszámadása nem került felterjesztésre, 3 Bács-Kiskun megyei kisebbségi önkormányzat pedig az írásbeli törvényességi észrevétel ellenére sem terjesztette fel a jegyzőkönyvét. 6 kisebbség zárszámadási határozata a költségvetéssel nem összehasonlítható módon készült el. 3 kisebbség zárszámadási határozatának szerkezete nem volt megfelelő. A pénzmaradvány felosztásáról Csongrád megyében 6 kisebbségi önkormányzat nem rendelkezett. Békés megyében 23 kisebbség nem rendelkezett a hiányról, többletről, a gyulai kisebbségeknél az is előfordult, hogy a hiányról, többletről rendelkeztek önálló határozatban, de zárszámadási határozatot nem fogadtak el. Bács-Kiskun megyében a pénzmaradvány felosztásáról, költségvetési hiány finanszírozásáról vagy a költségvetési többlet felhasználásáról 22 kisebbségi önkormányzat nem rendelkezett, a határozat csupán a számszaki adatokat tartalmazta.

Egy Csongrád megyei kisebbségi önkormányzat 2007. júniusában megszűnt, ezt megelőzően zárszámadás elfogadására nem került sor, a megszűnés miatt törvényességi észrevétel kiadása nem volt lehetséges.

III. Többcélú kistérségi társulások zárszámadása

A többcélú kistérségi társulások zárszámadásait érintően értelemszerűen indokolt alkalmazni az előbbi ellenőrzési szempontokat, így

- a társulás elnöke a költségvetési évet követő 4 hónapon belül beterjesztette-e a zárszámadási határozat-tervezetet a társulási tanács elé (Áht. 82. §);
- a zárszámadási javaslat a költségvetéssel összehasonlítható módon készült-e, megjelölve az eredeti, a módosított előirányzatot és a teljesítés adatait is (Áht. 18. §);
- jóváhagyta-e a tanács a felügyelete alá tartozó intézmények pénzmaradványát (Ámr. 65. §);
- a vagyonkimutatás megfelel-e a 249/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet 44/A. §-ában foglaltaknak.

Csongrád megyében 7, Békés megyében 8, Bács-Kiskun megyében 2006. évben 9 többcélú kistérségi társulás és 1 olyan nem többcélú kistérségi társulás működött, amely ellátta a kistérségi fejlesztési tanács feladatait.

18 társulás elnöke határidőben beterjesztette a zárszámadási határozattervezetet a társulási tanács elé. 6 esetben erre április 30-a után került csak sor, míg 1 többcélú kistérségi társulás nem fogadott el zárszámadást (Hódmezővásárhely). Mindegyik zárszámadási határozat a költségvetéssel összehasonlítható módon készült el. 4 kistérségi társulás tanácsa nem hagyta jóvá a felügyelete alá tartozó intézmények pénzmaradványát, 2 társulásnak nincs intézménye. 4 kivétellel a vagyonkimutatások a zárszámadási határozathoz csatolásra kerültek, de 2 esetben annak szerkezete nem követi a 249/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet 44/A. §-ában foglaltakat. Kiskunhalas jegyzője arról tájékoztatott, hogy a Kiskunhalasi többcélú Kistérségi Társulás 2006. évben még nem rendelkezett vagyonnal, ezért nem csatoltak vagyonkimutatást.

A Kiskun Vidékfejlesztési Társulás mint kistérségi fejlesztési tanács nem tárgyalta a zárszámadást, ezért írásbeli észrevételre került sor. A mulasztás gyakorlati oka: a többcélú kistérségi társulás 2007. évközbeni létrehozása. A többcélú társulási tanács alakuló ülését követően további ülést még nem tartott. Erre október hónapban kerül sor. A tanács ezen az ülésen fogadja el a megszűnt Kiskun Vidékfejlesztési Társulás 2006. évi zárszámadását és építi be a többcélú társulás 2007. évi költségvetésébe a megszűnő társulás vagyonát.

A határozatokkal kapcsolatos egyéb – a szempontrendszerben foglaltakon túli – jogsértések: a határozat érdemben nem tartalmazza a zárszámadás tartalmi elemeit, csak utal a szöveges beszámoló elfogadására; a tanács a zárszámadást „az előterjesztés melléklete szerinti bontásban” szöveggel hagyta jóvá, a mellékletet azonban nem csatolták a jegyzőkönyvhöz, az előterjesztésre való utalás nem megfelelő.

IV. Összesítő adatok a megtett törvényességi észrevételekről:

Észrevételek	Bács-Kiskun megye	Békés megye	Csongrád megye
Zárszámadási rendeletet érintően:	146	157	162

Kisebbség zárszámadását érintően:	48	49	38
Többcélú kistérségi társulás zárszámadását érintően	4	9	8
Összesen:	198	215	208

Összes észrevétel száma régiós szinten: 621 db.

Dr. Siket Judit
hivatalvezető

Közreműködtek:

***A hivatal Törvényességi Ellenőrzési Főosztályának
és
Törvényességi Ellenőrzési Osztályainak munkatársai***

A hulladékgazdálkodásról szóló helyi rendeletek szükséges módosításai

A *hulladékgazdálkodásról szóló* helyi rendeletek törvényességi ellenőrzése során tapasztaltuk, hogy a **2000. évi XLIII. törvény** (továbbiakban: **Hgt.**) legutóbbi módosításai nem minden esetben kerültek megfelelő módon átvezetésre a rendeletekben. Emellett a módosítások egyes szabályainak alkalmazásával kapcsolatban is kérdések érkeztek hivatalunkhoz. A jogkövető rendeleti szabályozáshoz, illetve a felvetődött problémák megoldásához kívánunk segítséget nyújtani az alábbiakban kifejtettekkel.

1. A Hgt.-t módosító törvények közül az egyes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi feladat- és hatásköröket megállapító törvények szervezetváltozással összefüggő módosításáról szóló 2005. évi CXXXI. törvény, mely **2005. december 30-án lépett hatályba**.

A törvény módosítás az alábbi fontos változásokat eredményezte:

Az adók módjára behajtható köztartozásként kezelendő kör kibővítéséről

A 2005. CXXXI. törvény 71. § (1) bekezdése alapján a Hgt. 26. § (1) bekezdés helyébe a következő rendelkezés lépett:

„(1) A hulladékkezelési közszolgáltatás igénybevételéért az ingatlanulajdonost terhelő díjhátralék és az azzal összefüggésben megállapított késedelmi kamat, valamint a behajtás egyéb költségei adók módjára behajtható köztartozásnak minősülnek.”

A 2005. december 30. napjától hatályos módosítás kiterjesztette az adók módjára behajtható köztartozások körét. A módosítást megelőzően **csak az ingatlanulajdonost terhelő díjhátralék minősült adók módjára behajtható köztartozásnak**, míg az azóta hatályos

szabályozás értelmében ilyen köztartozásnak minősül a díjhátralékkal összefüggésben megállapított késedelmi kamat, valamint a behajtás egyéb költségei is, így amely rendeletekben csak a díjhátralék szerepel ekként, ott indokolt a módosítás.

A díjhátralékkal kapcsolatos jogszabályi változásokról

A 2005. évi CXXXI. törvény 71. § (2) bekezdésének rendelkezése alapján a Hgt. 26. § (3) és (4) bekezdései helyébe – melyek a díjhátralék behajtásának egyes eljárási szabályairól szólnak – a következő rendelkezések léptek:

„(3) A felszólítás eredménytelensége esetén a díjhátralék keletkezését követő 90. napot követően a közszolgáltató – a felszólítás megtörténtének igazolása mellett – a díjhátralék adók módjára történő behajtását a települési önkormányzat jegyzőjénél kezdeményezi.

(4) A települési önkormányzat jegyzője – a kezdeményezés kézhezvételétől számított nyolc napon belül – a külön jogszabályban meghatározottak szerint intézkedik a díjhátralék, késedelmi kamat és a felmerült költségek behajtása érdekében. A behajtott díjhátralékot, késedelmi kamatot, valamint a közszolgáltatónak az ezzel kapcsolatban felmerült és behajtott költségeit a települési önkormányzat jegyzője nyolc napon belül átutalja a közszolgáltatónak.”

A Hgt. 26. § (3) bekezdés rendelkezéseivel kapcsolatban fontos kiemelni, hogy a 2005. december 30. napjától hatályos módosítás eredményeként az adók módjára behajtható közszolgáltatási díjhátralék behajtását már nem az önkormányzattól, hanem a települési önkormányzat **jegyzőjétől** kell igényelnie a közszolgáltatónak.

A Hgt. 26. § (4) bekezdése tekintetében lényegi eltérést jelentett a módosítás a határidők vonatkozásában, mert a települési önkormányzat **jegyzője** a díjhátralék behajtásáról nem haladéktalanul, hanem a kezdeményezés kézhez vételétől számított **nyolc napon belül** intézkedik.

Emellett fontos kiemelni, hogy a Hgt. 2005. december 30. napjától hatályos 26. § (4) bekezdéséből kimaradt azon rendelkezés, hogy „Ha a köztartozás behajthatatlan, a települési önkormányzat – a feladathoz kötött állami támogatás terhére – a behajthatatlanság tényének megállapítását követő **nyolc napon belül megtéríti a díjhátralékot a közszolgáltató részére**”.

Vagyis a hatályon kívül helyezés következtében a települési önkormányzat – a korábbiaktól eltérően – **a behajthatatlan díjhátralékot nem téríti meg a közszolgáltatónak.**

A 2005. évi CXXXI. törvény 71. § (2) bekezdés rendelkezése alapján a Hgt. 26. §-a kiegészült a következő (5)-(6) bekezdésekkel:

„(5) Ha a közszolgáltatást igénybe vevő díjhátralékos nem tulajdonosa az ingatlannak és a vele szemben lefolytatott behajtás eredménytelen, a díjhátralékot, késedelmi kamatot és a felmerült költségeket az ingatlan tulajdonosától, illetve vagyongazdálkodójától kell behajtani. Közös tulajdonban álló ingatlan esetében a tulajdonosok felelőssége egyetemleges.

(6) A behajthatatlan díjhátralék esetében ennek tényéről és okáról a települési önkormányzat jegyzője – a behajtás eredménytelenségét követő nyolc napon belül – igazolást ad a közszolgáltatónak.”

A módosítás eredményeképpen elmondható, hogy két fontos elemmel bővült a behajthatatlan díjhátralékkal kapcsolatos szabályozás. Egyrésztől rendezi a bérlemények esetében az ingatlantulajdonos, illetve a vagyongekezelő mögöttes felelősségét a be nem hajtott díjhátralék, késedelmi kamat, valamint a felmerült költségek megtérítéséért. Másrésztől a behajthatatlanság tényéről és okáról a jegyző igazolást állít ki, amely a külön jogszabályokban meghatározott igényérvényesítés alapjául szolgálhat a közszolgáltató számára.

A közszolgáltató igényérvényesítése az alábbiak szerint lehetséges: A hulladékgazdálkodási törvény jelenleg hatályos 26. §-a alapján a hulladékkezelési közszolgáltatás igénybevételéért megállapított, az ingatlantulajdonossal (a nem ingatlantulajdonossal, a vagyongekezelővel) szembeni – a közszolgáltatónál kimutatott – követelést a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 55. §-ában foglaltak szerint kell minősíteni, indokolt esetben értékvesztést elszámolni, illetve a települési önkormányzat jegyzője által – a behajthatatlanság tényéről és okáról – adott igazolás alapján azt behajthatatlan követelésként az egyéb ráfordításokkal szemben le kell írni.

2. A személyes adatok kezelésére vonatkozó rendeleti szabályozásról

Az egyes törvények környezetvédelemmel kapcsolatos rendelkezéseinek módosításáról szóló 2003. évi CXX. törvény vonatkozó módosításai **2004. január 07. napjától hatályosak**, azonban a helyi rendeletek egy része még mindig hiányos, nem tartalmazza a módosításból adódó rendelkezéseket.

A 2003. CXX. törvény 28. §-a rendelkezik arról, hogy a Hgt. 23. §-a az alábbi g) és h) pontokkal egészül ki:

[23. § A települési önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben állapítja meg:]

„g) a közszolgáltatással összefüggő személyes adatok (közszolgáltatást igénybe vevő neve, lakcíme, születési helye és ideje, anyja neve) kezelésére vonatkozó rendelkezéseket;

h) a gazdálkodó szervezet számára – a 20. § (4) bekezdésében meghatározott kivétellel – a gazdasági tevékenységével összefüggésben keletkezett, nem elkülönítetten gyűjtött és a 13. § alapján nem hasznosított vagy ártalmatlanított hulladéka tekintetében a közszolgáltatás kötelező igénybevételét a 21. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel.”

A Hgt. 23. § rendelkezése határozza meg azon kérdésköröket, amelyeket a települési önkormányzat képviselő-testületének mindenképp szabályoznia kell rendeletében. A kötelező szabályozási elemek köre **2004. január 7. napjától** két újabb elemmel bővült ki. A módosítás felhatalmazást adott a települési önkormányzatoknak arra, hogy rendeletben állapítsák meg a közszolgáltatással összefüggő személyes adatok körét, illetve a kezelésükre vonatkozó rendelkezéseket, valamint a gazdálkodó szervezetek számára a közszolgáltatás kötelező igénybevételét a törvényben megjelölt kivétel és feltétel figyelembe vételével.

A fent kifejtettekre tekintettel kérjük a Tisztelt Jegyző Kollegákat, hogy a hulladékkezelési helyi közszolgáltatásról szóló önkormányzati rendeletek soron következő felülvizsgálata során a tájékoztatóban leírtakat szíveskedjenek figyelembe venni.

Készítette:

Dr. Holzinger Gabriella

Törvényességi Ellenőrzési Főosztály

Tájékoztató a pályázati eljárás lefolytatása nélkül kinevezett köztisztviselői munkakörökre vonatkozó helyi rendeletalkotásról

A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (Ktv.) 2007. szeptember 1. napjával hatályba lépett módosítása értelmében közigazgatási szervnél köztisztviselői kinevezés, vezetői megbízás, kinevezés csak pályázat útján adható. A pályázati eljárás alóli mentesség szabályait illetően a Ktv. keretjellegű rendelkezést tartalmaz. Ennek kapcsán az alábbiakra hívjuk fel a figyelmet.

A törvényi kötelezettség alóli kivétel lehetőségét a Ktv. 10. § (18) bekezdése a következőképpen szabályozza:

„10. § (18) A miniszter az általa irányított vagy felügyelt államigazgatási szerv(ek) tekintetében rendeletében meghatározhatja azokat a munkaköröket – vezetői kinevezés, megbízás kivételével –, amelyek betöltéséhez nem kell pályázati eljárást lefolytatni, feltéve, hogy törvény vagy kormányrendelet eltérően nem rendelkezik. ***Helyi önkormányzat rendeletében határozhatja meg azokat a munkakör(öket) – vezetői beosztás kivételével –, amely(ek) pályázati eljárás lefolytatása nélkül is betölthetők, feltéve, hogy törvény vagy kormányrendelet eltérően nem rendelkezik.*** A pályázati eljárás lefolytatása nélkül kinevezést kapott köztisztviselőnek próbaideje alatt kell közigazgatási versenyvizsgát tennie. Sikertelen vizsga esetén a közszolgálati jogviszonya megszűnik. ***Az adott szervnél a pályázati eljárás lefolytatása nélkül kinevezett köztisztviselők száma tárgyévben nem haladhatja meg a hivatali szervezetnél foglalkoztatott köztisztviselők létszámának 3 %-át (minimum 1 fő).*** A hivatali szervezet vezetője – helyi önkormányzatnál a jegyző – a pályázati eljárás lefolytatása nélkül adott köztisztviselői kinevezésről tájékoztatja a Miniszterelnöki Hivatalt vezető minisztert.”

Amennyiben a helyi önkormányzat élni kíván a rendeletalkotás jogával, akkor javaslatunk szerint célszerű egy, a Ktv. fentiekben hivatkozott rendelkezésére mint felhatalmazást adó jogszabályra hivatkozó különálló rendelet alkotni.

A rendelet megalkotása során figyelemmel kell lenni a Ktv. azon kitételére, amely szerint a pályázati eljárás lefolytatása nélkül kinevezett köztisztviselők száma tárgyévben nem haladhatja meg a hivatali szervezetnél foglalkoztatott köztisztviselők létszámának 3 %-át. A Ktv. előírásából következően tehát a helyi önkormányzat nem rendelkezhet akként, hogy egy adott szervnél (pl. polgármesteri hivatal) a vezetői beosztás kivételével valamennyi köztisztviselői munkakör tekintetében mellőzhetővé teszi a pályázati eljárást a munkakör betöltésénél.

Megjegyezni kívánjuk, hogy a határozatlan idejű köztisztviselő helyettesítésére felvenni kívánt személy esetében is fennáll a pályázati kiírás kötelezettsége.

A pályázati eljárás lefolytatása nélkül kinevezett köztisztviselői munkakörökről szóló helyi rendelet – a Ktv.-vel összhangban – minimum egy munkakörre vonatkozhat.

Kérjük a Tisztelt Jegyző Kollégákat, hogy a Ktv. felhatalmazásán alapuló önkormányzati rendeletek megalkotása során a tájékoztatóban foglaltakat szíveskedjenek figyelembe venni.

Készítette:

Dr. Csongrádi Helga

Törvényességi Ellenőrzési Főosztály

Hatósági Főosztály tájékoztatói

Az ÖTM szakmai álláspontja közterület-felügyelői intézkedés kapcsán előterjesztett panasz esetében követendő eljárásról

Az ÖTM Közigazgatási Hivatali, Jegyzői és Hatósági Főosztálya az alábbi tájékoztatást adta szakmai álláspontjáról a következő kérdésre:

Van-e jogorvoslatnak helye a közterület-felügyelői intézkedés kapcsán előterjesztett panaszt elbíráló jegyzői határozat ellen?

A közterület-felügyelet a közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény (Kftv.) 1. § (2) bekezdése értelmében a polgármesteri hivatal belső szervezeti egységeként, vagy a képviselő-testület által létrehozott önálló költségvetési szervként működhet, a közterület-felügyelő a Kftv. 2. § (1) bekezdése értelmében köztisztviselő. A közterület-felügyelő eljárására az ügy jellegétől függően vagy a Ket., vagy a szabálysértési törvény rendelkezéseit rendeli alkalmazni a Kftv. (23. § (1) bek.), beleértve e törvények jogorvoslatra vonatkozó rendelkezéseit is.

A Kftv. 23. § (3) bekezdése értelmében panasznak akkor van helye, ha külön jogorvoslati eljárás az intézkedéssel szemben nem indul.

A közterület-felügyelői intézkedés kapcsán előterjesztett panasz esetében nem hagyható figyelmen kívül a Kftv. 23. § (4) bekezdésében rögzített szabály, mely szerint a jegyző a panasz tárgyában a beérkezéstől számított 8 napon belül az államigazgatási eljárás általános szabályai szerint határozattal dönt.

A Kftv. e rendelkezése a panasz elbírálását közigazgatási hatósági ügyé teszi.

Az Áe.-t felváltó Ket. 12. § (2) bekezdésében a közigazgatási hatósági ügyre meghatározott definíció egyik meghatározó eleme, hogy az ügyben közigazgatási hatóság járjon el. A Ket. alkalmazása szempontjából pedig közigazgatási hatóság a hatósági ügy intézésére hatáskörrel rendelkező államigazgatási szerv, helyi önkormányzat képviselő-testülete, a 19. § (2) bekezdése szerint átruházott hatáskörben annak szervei, főjegyző, jegyző (körjegyző), a képviselő-testület hivatalának ügyintézője, a megyei jogú város kerületi hivatalának vezetője, a hatósági igazgatási társulás, nem közigazgatási feladat ellátására létrehozott egyéb szervezet, köztestület vagy személy, amelyet (akit) törvény vagy törvény felhatalmazása alapján kormányrendelet jogosít fel közigazgatási hatósági jogkör gyakorlására.

Értelmezésem szerint a közterület-felügyelői intézkedéssel szemben előterjesztett panasz egyfajta speciális jogorvoslatnak tekinthető, ám a felügyelői intézkedést – mely önmagában nem az (kerékbilincs, igazoltatás, jármű elszállítása stb.) – közigazgatási hatósági ügyé éppen a jegyző eljárása és a panaszt elbíráló határozat teszi.

Ebből következően ***a jegyző panaszt elbíráló határozata első fokú hatósági döntés, arra a Ket. általános szabályai vonatkoznak, így a Ket. 107. és 116. §-ára figyelemmel a jegyző eljárása esetén a fellebbezés elbírálására jogosult, valamint a felügyeleti szerv egyaránt a közigazgatási hivatal.***

Az ÖTM válaszlevele alapján:

Dr. Seres Katalin
Hatósági Főosztály

Tájékoztató a felügyeleti jogkört gyakorló miniszter – egyéni vállalkozói igazolvánnyal kapcsolatos hatósági ügyekben

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 116. § (3) bekezdése értelmében, ha törvény vagy kormányrendelet eltérően nem rendelkezik, a közigazgatási hivatal hatáskörébe tartozó hatósági ügyek esetében a felügyeleti jogkört az adott ügycsoport tekintetében feladatkörrel rendelkező miniszter gyakorolja.

Az egyéni vállalkozásról szóló 1990. évi V. törvény 4. § (3) bekezdése szerint az egyéni vállalkozói igazolványt a körzetközponti jegyző adja ki, a Ket. 107. § (2) bek. a) pontja alapján pedig ezen ügyekben másodfokon a közigazgatási hivatal jár el.

Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Közjogi Szakállamtitkárának álláspontja szerint, mivel **az egyéni vállalkozói igazolvány kiadása iránti eljárás** az egyéni vállalkozói igazolvány nyilvántartási ügycsoport részét képezi, így – tekintettel arra, hogy a 276/2006. (XII. 23.) Korm. rend. 8. §-a alapján az egyéni vállalkozói igazolvánnyal rendelkező vállalkozók nyilvántartását vezető szerv, a KEKKH felett a szakirányítási jogosítványokat az igazságügyi és rendészeti miniszter látja el – ezen ügycsoport tekintetében **a közigazgatási hivatal feletti felügyeleti jogkört az igazságügyi és rendészeti miniszter gyakorolja.**

Készítette:

Dr. Bereczky Katalin
Hatósági Főosztály

Az ÖTM szakmai álláspontja adó- és értékbizonyítvány kiállításáról önálló bírósági végrehajtó megkeresésére

Az ÖTM Közigazgatási Hivatali, Jegyzői és Hatósági Főosztálya az alábbi tájékoztatást adta szakmai álláspontjáról a következő kérdésre:

Meg lehet-e tagadni jogszerűen adó- és értékbizonyítvány kiállítását, ha azt nem az ingatlan tulajdonosa, hanem az önálló bírósági végrehajtó kéri?

A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény (hatásköri törvény) 140. § (2) bekezdésének d) pontja értelmében a jegyző adóügyi feladat- és hatáskörében külön jogszabály rendelkezése alapján, az ügyfél kérelmére vagy hatóság megkeresésére kiállítja, illetőleg megküldi az adó- és értékbizonyítványt.

Az adó- és értékbizonyítvány tartalmáról az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 101. §-a tartalmaz további rendelkezéseket: e szerint az ingatlan fekvése szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője által kiállított adó- és értékbizonyítvány tartalmazza az ingatlan és az

ingatlanszerzők (tulajdonosok) adatait, az érték megállapításánál figyelembe vett tényezőket, továbbá az ingatlanok az adott időpontban fennálló forgalmi értékét.

A hatásköri törvény tehát az adó- és értékbecslési bizonyítvány kiállításához külön jogszabály ilyen irányú rendelkezését követeli meg.

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) tartalmaz ilyen irányú rendelkezést: a 140. § (1) bekezdése kimondja, hogy a végrehajtó az ingatlan értékesítése előtt a 6 hónapnál nem régebbi adó- és értékbecslési bizonyítványt is figyelembe véve vagy – bármelyik fél erre irányuló kérelmére – szakértő becsüs véleménye alapján megállapítja az ingatlan értékét mind a beköltözhető, mind pedig a lakott állapotban történő értékesítés esetére. Az adó- és értékbecslési bizonyítványnak, illetve a szakértő becsüs véleményének tartalmaznia kell azt, hogy az ingatlan a 147. § (3) bekezdése szerint lakóingatlan minősül-e.

A hatásköri törvényből következően a bizonyítvány kiállítása a jegyző feladata, a Vht.-ből pedig az következik, hogy azt a végrehajtó felhasználhatja.

A Ket. 83. § (1) szerint ugyanis a hatóság tény, állapot vagy egyéb adat igazolására ad ki hatósági bizonyítványt. A hivatkozott jogszabályi hely (2) bekezdése értelmében a hatósági bizonyítvány kiadására a 21. §-ban meghatározott hatóságok, továbbá az a hatóság is illetékes, amelynek területén a bizonyítandó tény bekövetkezett, illetve az állapot tartott vagy megszűnt, területén a bizonyítással kapcsolatos dolog van, vagy a bizonyítani kívánt időszakban volt, nyilvántartása az adatot tartalmazza.

A Ket. 84. § (1) bekezdése értelmében hatósági bizonyítványt akkor lehet kiállítani, ha ezt jogszabály előírja, vagy ennek szükségességét az ügyfél valószínűsíti.

Ugyanezen § (2) bekezdése határozza meg a hatósági bizonyítvány kiadása megtagadásának az eseteit is. Ennek megfelelően a hatóság a hatósági bizonyítvány kiadását megtagadja, ha kiadása jogszabályba ütközik, az igazolni kívánt tény, állapot vagy egyéb adat más okirattal bizonyítható, az ügyfél a hatósági bizonyítvány felhasználásának célját nem jelöli meg, vagy szükségességét nem tudja valószínűsíteni, vagy valótlan adat, tény, állapot igazolását kéri.

A Ket. 84. § (1) bekezdésében foglalt feltétel – a jogszabályi meghatározottság – a Vht. már idézett rendelkezésére figyelemmel megáll. Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy az adó- és értékbecslési bizonyítvány, mint hatósági bizonyítvány kiadására irányuló eljárásban **a bizonyítvány kiállítását kérő végrehajtó ügyfél, így amennyiben mint ügyfél valószínűsíti a bizonyítvány kiállításának szükségességét (a Vht. idézett rendelkezésére hivatkozással), annak kiállítása tőle nem tagadható meg.**

Az ÖTM válaszlevele alapján:

Dr. Seres Katalin
Hatósági Főosztály

A végrehajtás elrendelése Ket. szerinti új szabályainak gyakorlati alkalmazásáról

Problémaként vetődött fel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) által bevezetett végrehajtás elrendelése szabályainak alkalmazása.

I. Hatály

Először meg kell határozni azt, hogy mely esetekben alkalmazandóak a Ket. vonatkozó rendelkezései, azaz a Ket. hatálya mely ügyekre terjed ki.

Minden esetben első lépésként vizsgálni szükséges, hogy a Ket. rendelkezéseit, illetve ezen belül a részletszabályokat tartalmazó a „Végrehajtás” címet viselő VIII. fejezet alkalmazható-e az adott ügyben. Így például az adózás rendjéről szóló 2004. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art) 5. § (2) bekezdés a) pontja – a jogerő bekövetkeztének szabályai kivételével – kizárja a Ket. végrehajtási szabályainak alkalmazását, így a végrehajtás elrendelésének szabályait is. Az Art. tételes szabályai rendelkeznek arról, hogy adóvégrehajtás esetén a végrehajtható okirat alapján a végrehajtás megkezdéséhez külön intézkedésre nincs szükség (Art. 145. § (2) bekezdés).

A Ket. **időbeli hatályának** vizsgálatakor a Ket. 171. § (1) bekezdéséből kell kiindulni, mely szerint a Ket. „rendelkezéseit a törvény hatálybalépését követően indult ügyekben és a megismételt eljárásban kell alkalmazni”. Tekintettel arra, hogy a Ket. ügyről és nem eljárásról rendelkezik, s az ügy az alapeljárástól a végrehajtásig tart, így csak azok az ügyek tartoznak a Ket. hatálya alá, melyek alapeljárása 2005. november 1. napját követően indult. Így tehát például, ha az alapeljárás 2005. november 1. napja előtt indult, pl. az eljárás megindítására vonatkozó kérelem ekkor érkezett az elsőfokú hatósághoz, akkor a végrehajtási eljárás nem folytatható le a Ket. szabályai szerint, hanem azt az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (Áe.) szabályai szerint kell lefolytatni még akkor is, ha a végrehajtási eljárás lefolytatása iránti kérelem a Ket. hatálybalépését követően érkezett. Ezen szabályok alól képez kivételt, ha az új eljárás lefolytatását felügyeleti szerv vagy bíróság rendelte el, ekkor már a Ket. szabályai alkalmazandóak. A Ket. Szakértői Bizottságának 3. számú módszertani állásfoglalása fentiek alkalmazása érdekében részletes iránymutatással segíti a jogalkalmazók munkáját.

II. A végrehajtás elrendelésének részletszabályai

A Ket. 130. § (1) bekezdése kimondja, hogy a döntés végrehajtását – ha törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik – **az első fokon eljáró hatóság végzéssel rendeli el**. Ha a hatóság a döntésnek fellebbezésre tekintet nélküli végrehajtását rendeli el, a végrehajtásról és a foganatosítás módjáról a döntést tartalmazó határozatban vagy végzésben kell rendelkezni.

A végrehajtás elrendelése végzéssel a Ket. által bevezetett új jogintézmény, melyet – visszautalva a I. fejezetnél kifejtettekre – azokban az esetekben kell alkalmazni, ha törvény vagy kormányrendelet eltérően nem rendelkezik, illetve általános jelleggel nincs szükség a külön végzéssel történő elrendelésre abban az esetben, ha az azonnali végrehajthatóságot a hatóság alapdöntésében rendeli el.

II./1. Miért fontos a fenti rendelkezés alkalmazása?

A végrehajtás elrendelésének célja a végrehajtási eljárás megindítása, ezzel nyílik meg a törvényes lehetőség arra, hogy a kötelezettség, korlátozás törvényes úton kikényszeríthető legyen. A Ket. 137. §-a szerint, amely a Ket. és a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (továbbiakban: Vht.) viszonyát rendezi, kimondja, hogy ahol a Vht. végrehajtható okiratot említ, azon a végrehajtást elrendelő végzést is érteni kell. Amennyiben a két típusú végrehajtás találkozik, akkor a Vht. 5. §-a szerint a bírósági végrehajtás élvez elsőbbséget, azaz a végrehajtás lefolytatása bírósági végrehajtó útján történik. A bírósági végrehajtó a Vht. 10. § (1) bekezdésében foglaltak alapján csak végrehajtható okirat kiállítása esetén járhat el, amennyiben tehát nem kerül sor a végrehajtás elrendelésére végzéssel, abban az esetben a bírósági végrehajtó nem fog eljárni a közigazgatási ügyben.

A végrehajtás elrendelésével kerül az alapügy a végrehajtás szakába, a végzés megküldésével „értésíti” erről az eljáró hatóság a feleket, a végrehajtás foganatosításához – általában – külön alakszerű döntés meghozatalára nincs szükség.

A végrehajtás végzéssel történő elrendelése tehát garanciális jelentőségű. Amennyiben meghozatalára – bár kötelező lett volna – nem kerül sor, az ügy nem kerül a végrehajtás szakába, a végrehajtási eljárási cselekmények lefolytatása jogszabályellenes, megalapozza a felügyeleti eljárás során a Ket. 115. § (2) bekezdése szerinti megsemmisítést. Fel kívánom hívni a figyelmet a Ket. 4. § (2) bekezdésében foglaltakra, mely szerint a nem jogszabályszerű eljárással okozott kárt a polgári jog szabályai szerint köteles megtéríteni a közigazgatási hatóság.

II./2. Az elrendelés feltételei

A Ket. 125. §-a meghatározza, hogy melyek a végrehajtható hatósági aktusok (alaki megjelenés), így a hatóság döntése, a hatóság által jóváhagyott egyezség, a hatósági szerződés és a külföldi hatóság határozata abban az esetben, ha kötelezettséget ír elő és az önkéntes teljesítés elmaradt.

A végrehajtható döntés lehet végzés is, így például az eljárási bírság – a Ket. 48. § (2) bek. alapján az idézésre meg nem jelent személy bírsággal sújtható –, ez esetben nem kell megvárni az ügy érdemi befejezését, az önállóan végrehajtható.

A Ket. 127. §-a meghatározza, hogy **mely feltételeknek kell megfelelnie a hatósági aktusnak ahhoz, hogy végrehajtható legyen:**

- kötelezettséget kell megállapítson, mely irányulhat pénzfizetésre, valamely tevékenység végzésére vagy attól való tartózkodásra, tehát kizárt a ténymegállapító és a regisztratív döntések esetében,
- jogerősnek (Ket. 128. §) kell lennie, illetve vagy az azonnali végrehatás vagy a biztosítási intézkedés elrendelésére került sor,
- a teljesítésre megállapított határidő vagy határnap eredménytelenül telt el. A végrehajtási határidő a végrehajtási eljárásban nem hosszabbítható meg, amennyiben erre lehetőség lenne, úgy a végrehajtás elrendelésének jogalapja szűnne meg – ez alól kivétel a végrehajtási eljárás során a kötelezett személyében bekövetkezett jogutódlás, ekkor a Ket. 16. § (3) bekezdése szerint van lehetőség a teljesítési határidő meghosszabbítására.

Fenti feltételeken túl egy további feltételnek is fenn kell állnia, nevezetesen annak, hogy a végrehajtáshoz való jog elévülése ne következzen be (Ket. 150. §), ebben az esetben ugyanis a

törvényben meghatározott időmúlást követően a követelést végrehajtással nem lehet kikényszeríteni, az állami kényszer nem vehető igénybe, azonban az önkéntes teljesítésnek nincs akadálya.

A fenti feltételek együttes fennállása szükséges a végrehajtás elrendelhetőségéhez.

II./3 A végrehajtás elrendelésének menete, a végzés kötelező tartalmi elemei

A hivatalból lefolytatott eljárás során a végrehajtás elrendelésére is hivatalból kerül sor. Ez esetben a Ket. 129. §-a szerint a teljesítési határidő vagy határnap leteltét követő 15 napon belül a hatóság hatósági ellenőrzést tart abban az esetben, ha a teljesítés a rendelkezésre álló adatokból nem állapítható meg. Amennyiben a hatósági ellenőrzés során az kerül megállapításra, hogy a kötelezett nem, vagy csak részben tett eleget kötelezettségének, akkor a jegyzőkönyv felvételétől számított 5 napon belül hivatalból eljárva rendeli el a végrehajtást. Amennyiben az alapeljárás kérelemre indult vagy folytatódott le, akkor a végrehajtás elrendelésére csak a jogosult kérelmére van helye.

A végzés kötelező tartalmi elemei a Ket. 130. § (5) bekezdése alapján a következők:

- Az érvényesítendő kötelezettség pontos tartalma – ezt célszerű minden esetben meghatározni teljeskörűen, nem csak azon esetekben, amikor a kötelezett csak részben tesz kötelezettségének eleget (a Ket. vonatkozó rendelkezései szerint a kötelezettség meghatározása csak abban az esetben kötelező, ha annak a kötelezett csak részben vagy nem az előírásoknak megfelelően tett eleget). Ennek oka lehet, hogy ha az ügy átadásra kerül más eljáró hatóság részére (pl. belföldi jogsegély), elkerülhető a hibalehetősége annak, hogy a végrehajtást foganatosító a kötelezettség alaphatározatból történő megállapítása során az alaphatározat rendelkezéseit tévesen alkalmazza,
- fel kell tüntetni az ügy irataiban rendelkezésre álló adatokat, melyek a végrehajtás eredményes befejezését szolgálják,
- pénzfizetési kötelezettség végrehajtása esetén meg kell jelölni a végrehajtás elrendeléséig felmerült késedelmi pótlék összegét.

A végzéshez csatolni kell:

- a hivatalbóli eljárás esetén a teljesítési határidő leteltét követően a teljesítés megtörténtét megvizsgáló hatósági ellenőrzésről készült jegyzőkönyvet,
- végrehajtható döntést,
- azokat a dokumentumokat, amelyek a végrehajtási eljárás lefolytatásához szükségesek.

II./4. Jogorvoslat a végrehajtást elrendelő végzéssel szemben

A Ket. 126. § (1) bekezdése szerint a végrehajtási eljárásban e törvény rendelkezéseit az e fejezetben szabályozott eltérésekkel kell alkalmazni.

A Ket. 126. § (2) bekezdése szerint a végrehajtási eljárásban hozott végzés ellen – ha e törvény másként nem rendelkezik – nincs helye fellebbezésnek.

A Ket. 130. § (3) bekezdése szerint a végrehajtást elrendelő végzéssel szemben a kötelezett végrehajtási kifogással élhet, ha igazolja, hogy a kötelezettséget a végzés közlésekor már teljesítette, a végrehajtási kifogásnak ebben az esetben halasztó hatálya van.

A Ket. 152. § (1) bekezdése értelmében, ha a végrehajtási eljárásban hozott végzés ellen nincs helye fellebbezésnek, a közléstől számított 8 napon belül a kötelezett, a jogosult, továbbá az, akinek jogát vagy jogos érdekét a végrehajtás sérti, a végrehajtást foganatosító szerv törvénysértő intézkedése ellen vagy az intézkedés elmulasztása esetén végrehajtási kifogás

terjeszhető elő. Ha e törvény másként nem rendelkezik, a végrehajtási kifogásnak nincs halasztó hatálya.

A gyakorlatban problémaként jelentkezett, hogy van-e helye, s ha igen, milyen típusú jogorvoslatnak a végrehajtási eljárást elrendelő végzéssel szemben.

Fenti jogszabályi rendelkezések egybevetéséből megállapítható, hogy a végrehajtást elrendelő végzés esetén a fellebbezés nem lehetséges, mivel a Ket. 130. §-a erre nem ad lehetőséget.

További kérdésként merült fel, hogy a végzéssel szemben a végrehajtási kifogás általánosan megengedett-e vagy csak a kötelezett élhet vele, ha kötelezettségét teljesítette a végzés közlése előtt. A Ket. 152. § (1) bekezdése **a végrehajtási kifogás lehetőségét általánosan megteremti a végrehajtási eljárás során**. Jelen esetben a Ket. 130. § (3) bekezdése azt a típusú végrehajtási kifogást nevesíti, amely – a Ket. 152. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel – halasztó hatállyal bír, így a végzés ellen más személy által vagy a kötelezett által, de nem a meghatározott indok alapján benyújtott végrehajtási kifogása nem bír halasztó hatállyal.

A végrehajtást elrendelő végzés meghozatala során több hiba is történhet – pl. nem jogerős az alaphatározat, elévült a követelés, nem a végrehajtást kérő kérelmének megfelelően történik a végrehajtás elrendelése stb. –, amennyiben e végzéssel szemben végrehajtási kifogásnak sem lenne helye, úgy a jogszabálysértő végzés csak rendkívüli jogorvoslati eljárással, esetleg ügyészi óvással lehetne csak orvosolni.

A végrehajtási kifogásról azonnal, de legkésőbb 5 napon belül dönteni kell végzéssel, amely ellen önálló fellebbezésnek van helye. Természetesen amennyiben a végrehajtási kifogásban foglaltakkal az elbíráló hatóság egyetért, úgy lehetősége van a saját hatáskörben történő módosításra vagy visszavonásra, illetve kijavításra, kiegészítésre is.

II/5. A végzés közlése

A végrehajtást elrendelő végzést közölni kell a kötelezettel és a végrehajtást kérővel a Ket. 130. § (3) bekezdés első mondata szerint.

Tekintette arra, hogy ezen végzéssel szemben a közléstől számított 8 napon belül végrehajtási kifogásnak van helye, a közlésnek meg kell felelnie a Ket. 78-81. §-aiban foglalt előírásoknak. Tipikusan postai úton történik a végzés közlése, mivel végrehajtási kifogás benyújtásának lehetősége áll fenn, ezért a végzést tértivevényesen kell postázni.

A végrehajtási eljárás megkezdéséhez nem kell megvárni azt, hogy a végrehajtási kifogás benyújtására nyitva álló határidő eredménytelenül leteljen, mivel a végzéssel szemben fellebbezésnek helye nincs, a közlést követően a végrehajtás foganatosítására sor kerülhet.

Zárszó

A végrehajtási eljárás elrendelésének új szabályai a jogalkalmazás során a korábbi szabályokhoz képest többletfeladatokat határoznak meg a közigazgatási hatóságok részére, melyek gyakorlati alkalmazásának elősegítése érdekében a legfontosabb szabályok értelmezését foglaltam össze a fentiekben. Az adott ügy kapcsán a részletszabályok – különösen az adott ügyfajta vonatkozásában – eltérő rendelkezéseket tartalmazhatnak, ezért minden esetben szükséges a konkrét eltéréseket ügyfajtánként értelmezni.

Készítette:

Dr. Zódi Zoltán
Hatósági Főosztály

Koordinációs és Szervezési Főosztály tájékoztatói

A közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény főbb aktuális változásai

Az Országgyűlés 2007. június 25-i ülésnapján egy törvénymódosítási csomag részeként fogadta el a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (*Kjt.*) módosításáról szóló 2007. évi C. törvényt. Az új szabályok **2007. szeptember 1-jétől** léptek, illetve egy részük 2008. január 1-jétől lépnek hatályba.

A módosítás szükségességének céljai a törvényjavaslat indokolásában foglaltak szerint a teljesítőképeség erősítése, a versenyelvűség meghonosítása, szigorúbb kiválasztási rendszer és rugalmasabb jogviszony megszüntetés, valamint a konvergencia kritériumok teljesítésével kapcsolatos elvárásoknak való megfelelés volt. A munkaügyi tárca nyomós érvként jelölte meg azt a tény is, hogy az államháztartási kiadások több mint fele bér és bérköltség.

A *Kjt.* a **kiérdemelt biztonság** elvén alapul, amely a korábbi szabályokhoz képest költségcsökkenéssel jár. Így például:

- kötelező próbaidőt vezet be, melynek során a munkáltató meg tud győződni az állást betöltő szakmai képességeiről,
- a csekély szakmai tapasztalattal rendelkezők esetében a kötelező gyakornoki idő sikeres letöltését követően jelenik meg a közszférában dolgozóakra eddig általánosságban érvényes fokozottabb munkajogi védelem,
- a törvénymódosítás differenciál a felmentési okok között, így a nem megfelelő munkavégzés vagy szakmai alkalmatlanság miatti felmentés esetén a közalkalmazottat csak 30 nap felmentési idő illeti meg,
- a felmentés megelőzése, így ennek eszközeként a részmunkaidős foglalkoztatás előtérbe helyezése mellett bővül a munkáltató (alapító szerv) kinevezéstől eltérő foglalkoztatást egyoldalúan elrendelő jogköre,
- a munkáltatói és a közalkalmazotti jogellenes jogviszony-megszüntetés megállapításakor a közalkalmazotti kárenyhítési kötelezettség, egyes, enyhébb esetekben a pervesztes munkáltató által fizetendő elmaradt munkabér felső határának korlátozásával, továbbá – jogellenes „távozás” esetén – a közalkalmazott kártérítési kötelezettségének előírásával a törvény szintén a foglalkoztatási költségek ésszerű és méltányos megtakarítását biztosítja,
- a vezetői státusz önálló munkakörként történő megjelenésével, továbbá bizonyos magasabb vezetői pozícióknak a Munka Törvénykönyve alá sorolásával erősödik a hatékonyság a munka megszervezésében.

Helyi érdekegyeztetés szerepkörének kiegészítése

2007. szeptember 1-jét követően az önkormányzatoknak a törvény kötelezően előírja, hogy területi és települési jelentőségű kérdésekben (pl.: intézmény megszüntetése, létrehozása, intézmények összevonása), ezen belül egyes ágazatokba (pl.: egészségügy, oktatás) tartozó közalkalmazottak jogviszonyát érintő kérdésekben, az önkormányzatnak a helyi szinten reprezentatív szakszervezetekkel **önkormányzati érdekegyeztető fórumon** kell megvitatni az esetleges változásokat. Ezen érdekegyeztető tanácsok létrehozása és a működéshez szükséges

feltételek megteremtése az ágazati minisztert és az önkormányzatokat terheli, azonban a működés szabályait és rendjét maga határozza meg.

Kötelezi továbbá a törvény az önkormányzatokat arra is, hogy döntésük előtt **véleményeztessék a szakszervezetekkel** a közalkalmazotti illetmény- és előmeneteli rendszer pénzügyi fedezetéről szolgáló költségvetést és a szélesebb körben változásokat előidéző intézkedéseiket.

Direkt döntést befolyásoló szerepe az érdekegyeztető tanácsoknak nincs, azonban széles körű konzultatív szerepet betölthet az intézmény.

A munkáltató és a fenntartó közötti munkaerő-gazdálkodással kapcsolatos teendők megosztása

A hatékonyabb foglalkoztatás érdekében **a munkáltató fenntartója is jogosultságot kap például az intézmények közötti kirendelésre**. A foglalkoztatás hatékonysága és a jogviszony stabilitása érdekében a munkáltató alapítójának, fenntartójának lehetősége nyílik intézményei közötti határozatlan idejű áthelyezésre. Erre rendkívül indokolt esetben, így különösen akkor kerülhet sor, ha annak a munkáltatónak, ahová az áthelyezés irányul, a feladatai – különösen a munka- és pihenőidő, illetőleg a rendes szabadság kiadása szabályaira tekintettel – munkaszervezési eszközök alkalmazásával sem teljesíthetők.

Önkormányzatok, mint fenntartók közt arra is lehetőség van, hogy olyan **megállapodást kössenek**, mely alapján tájékoztathatják egymást a felmentések megelőzése érdekében, egy közös, egymás intézményeire is kiterjedő állásfelajánlási rendszer működtetésének segítségével. A Kjt. hatálya alá tartozó munkáltató fenntartója elektronikus adatnyilvántartást vezet a munkáltató, továbbá a saját munkáltatói szervezete betöltetlen közalkalmazotti munkaköreiről. A munkáltató legkésőbb a közalkalmazotti jogviszony megszűnésekor köteles tájékoztatni a fenntartót a megszűnés következtében betöltetlenné váló munkakör megnevezéséről, és a munkakör betöltéséhez szükséges iskolai végzettségről és egyéb feltételekről.

A közalkalmazotti jogviszony létrehozására vonatkozó új szabályok

A közalkalmazotti jogviszony létesítésének korábbi feltételei kiegészültek a **pályázat kötelezettségével**. Főszabályként kötelező a pályázat betöltetlen munkakör és vezetői beosztás esetén. A pályázat kiírása alól csak az ágazati miniszter adhat felmentést, különös tekintettel a munkakör jellegére, illetve a vezetői beosztásra. Nem kell pályázatot kiírni, ha a közalkalmazotti jogviszony áthelyezéssel kerül betöltésre, még abban az esetben sem, ha egyébként a munkakör betöltéséhez pályázat kiírására lenne szükség.

A pályázati felhívásban meg kell jelölni a munkáltatót, a betöltendő munkakört, illetve esetlegesen a vezetői beosztás megnevezését. Ezen felül ki kell térni a munkakörbe tartozó lényeges feladatokra, illetve a pályázat elnyerésének valamennyi feltételére.

A kiírás adminisztratív részeként pontosan meg kell jelölni a benyújtandó iratokat, igazolásokat, a benyújtás feltételeit és a pályázat elbírálásának határidejét.

Az elbírálás mikéntjére a törvény szabad kezét enged a munkáltató számára. Adatvédelmi szempontból a benyújtandó pályázat tartalmát harmadik személy részére csak a pályázó

beleegyezésével lehet kiadni, közölni. A törvény lehetőséget ad a miniszternek – amennyiben a feladat specialitása, vagy a vezetői tisztség jellege megkívánja –, hogy a fentiekben felsorolt követelményeken kívül egyéb feltételeket is meghatározzon a pályázat kiírásával kapcsolatban.

A közalkalmazotti jogviszony tekintetében a Munka Törvénykönyvének a pályázatra vonatkozó rendelkezései az önálló szabályozásra tekintettel már nem alkalmazhatók.

2008. január 1-jétől a pályázati felhívást a Kormányzati Személyügyi Szolgáltató és Közigazgatási Képzési Központ internetes oldalán kell közzétenni, ezzel lehetővé válik, hogy a pályázatokról minden érdeklődő, illetve potenciális jelentkező időben értesülhessen. Ezen túlmenően a pályázati felhívást, valamint a munkáltatónál közalkalmazotti jogviszony keretében pályázat nélkül betölthető munkakört és a kinevezés feltételeit helyben is közzé kell tenni.

A próbaidő új szabályozása

A kiérdemelt biztonságot a közalkalmazott az új szabályozás szerint a munkajogi szabályoknál szigorúbban szabályozott, **meghosszabbított próbaidő** intézményén keresztül érheti el. Korábban a felek akaratától függött, hogy próbaidőt kikötnek-e a közalkalmazotti jogviszony létesítésekor, azonban a módosítás következtében kötelező lett próbaidő kikötése, három hónapos időtartamra. A próbaidő hosszabb időtartamra is kiköthető, azonban ez nem haladhatja meg a négy hónapot. A próbaidő meghosszabbítása továbbra is tilos.

A próbaidő tartama alatt – mint már korábban is – a jogviszony bármely fél részéről azonnal megszüntethető, indokolás nélkül. A jogszabály két esetben eltekint a próbaidő kikötésétől. Az egyik eset azokra a munkakörökre vonatkozik, ahol a miniszter rendeletben meghatározza azt a szakmai gyakorlatot, amelynek megléte esetén a próbaidőt nem lehet megállapítani. A másik esetkör pedig az áthelyezés, illetve meghatározott munka elvégzésére, vagy feladat ellátására szóló határozott idejű kinevezés. Itt azonban néhány kivételes esetben mégis kötelező a próbaidő alkalmazása.

2007. szeptember 1-jétől a közalkalmazotti jogviszony tekintetében a Munka Törvénykönyvének a próbaidőre vonatkozó rendelkezései az önálló szabályozásra tekintettel már nem alkalmazhatók.

A gyakornoki idő szabályozása

A közszférában jellemző munkajogi biztonság, kiszámíthatóság és szabályozott előmenetel kiérdemlése érdekében **a közalkalmazottnak kötelező gyakornoki időt kell eltöltenie** a munkáltatónál.

Az E-H fizetési osztályba sorolt, a munkáltató alaptevékenységének ellátásával összefüggő munkakörbe történő határozatlan időre szóló kinevezés esetén – ideértve az ilyen tartalmú áthelyezést is – a gyakornoki idő kikötése kötelező, ha a közalkalmazott nem rendelkezik a munkaköréhez szükséges iskolai végzettséggel és szakképzettséget, szakképesítést igénylő, a három évet meghaladó időtartamú szakmai gyakorlattal. A gyakornoki idő az E fizetési osztályba tartozó munkakörben két, az F-H fizetési osztályba tartozó munkakörökben három év. A miniszter meghatározhatja azokat a munkaköröket, ahol – az egyenértékű

követelményrendszer, vizsga, illetőleg továbbképzések miatt – nem kell gyakornoki időt kikötni.

Kiemeli a törvény, hogy a szakmai gyakorlat időtartamát nem szakítja meg az áthelyezés, illetve folyamatosnak kell tekinteni a szakmai gyakorlati időt, ha a közalkalmazotti jogviszony megszűnését követően a közalkalmazott újabb, a korábbival azonos, vagy azzal egyenértékű új közalkalmazotti jogviszonyt létesít.

Nem lehet beszámítani a gyakornoki időt abban az esetben, amennyiben a közalkalmazotti jogviszony azért szűnik meg, mert „nem megfelelt” minősítést kap a közalkalmazott, továbbá, ha a jogviszony rendkívüli felmentéssel, nem megfelelő munkavégzés miatti felmentéssel, vagy a munkaköri feladatok tartós ellátására alkalmatlanság miatt szűnt meg.

A szükséges gyakornoki időt munkakörönként a miniszter határozza meg. A gyakornoki idő tartamát a kinevezéskor kell előírni. A gyakornoki idő tartamára a munkáltatónak szakmai vezetőt kell kineveznie, akinek személyéről a kinevezéskor tájékoztatni kell a közalkalmazottat. A gyakornok szakmai fejlődését a szakmai segítőjének kell elősegítenie, akinek azonban a munkaidejébe a szakmai segítségnyújtás bele kell, hogy férjen. A munkáltatónak, továbbá – a miniszter által meghatározott követelmények alapján – elő kell írnia a gyakornoki idő alatt kötelező szakmai kötelezettségeket, illetve az azzal kapcsolatos számonkéréseket.

A gyakornoki idő lejártának hónapjában a közalkalmazottat minősíteni kell. A minősítést a közalkalmazott közvetlen felettese – a szakmai segítségnyújtó véleményének meghallgatása mellett – adja meg. A minősítés kétféle lehet: „megfelelt” illetve „nem megfelelt”. Amennyiben a közalkalmazott „nem megfelelt” minősítést kap, úgy a minősítés közlését követő tizedik napon a jogviszonya megszűnik.

A munkáltató a gyakornoki időtartam alatt a közalkalmazotti jogviszonyt rendkívüli felmentéssel megszüntetheti, ha a közalkalmazott

- a közalkalmazotti jogviszonyból eredő lényeges kötelezettségét szándékosan, vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben megszegi, vagy
- olyan magatartást tanúsít, amely a közalkalmazotti jogviszony fenntartását lehetetlenné teszi.

A rendkívüli felmentés közlése előtt lehetőséget kell adni a közalkalmazottnak a tervezett intézkedés indokainak megismerésére, és a vele szemben felhozott kifogások elleni védekezésre, kivéve, ha az eset összes körülményeiből következően ez a munkáltatótól nem várható el. A rendkívüli felmentés jogát az annak alapjául szolgáló okról való tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül, legfeljebb azonban az ok bekövetkeztétől számított egy éven belül, bűncselekmény elkövetése esetén a büntetőeljárás megindítására nyitva álló elévülési idő alatt lehet gyakorolni.

A gyakornoki rendszer sajátosságai közül kiemelendő, hogy a közalkalmazottra a gyakornoki időtartam alatt a munkáltató másik munkakör-felajánlási kötelezettségére és a fegyelmi eljárás biztosítására vonatkozó szabályok nem alkalmazhatók.

Vezetői feladatok ellátásának új, hármas rendszere

A Kjt. a teljesítményelvű vezetés elvének erősítése mentén **2008. január 1-jétől a vezetői feladatok ellátásának hármas rendszerét vezeti be**. A jelenlegi vezetői megbízás mellett lehetővé válik, hogy vezetői munkakörbe nevezzenek ki közalkalmazottat. Ebben az esetben a vezetői feladatok elválnak a szakmai, beosztotti munkaköröktől. Bizonyos intézményeknél pedig – elsősorban olyan helyeken, ahol a közalkalmazotti szférában ellátott állami, önkormányzati feladatok megvalósítását a versenyszférában jelen lévő szolgáltatókkal párhuzamosan kell működtetni – lehetővé válik a Munka Törvénykönyve szerinti fokozottabb polgári jogi felelősséggel tevékenykedő, menedzserszemléletű vezetők alkalmazása is.

A módosítás szerint a magasabb vezetői, illetve vezetői feladat ellátása önálló munkakörben, illetőleg magasabb vezetői, illetve vezetői beosztásban történik. A magasabb vezetői, illetve vezetői beosztás feltétele, hogy a közalkalmazott – a kinevezés szerinti munkaköre mellett – látja el a magasabb vezetői, illetve vezetői beosztásból eredő feladatait. A magasabb vezető, valamint a vezető munkakörbe történő kinevezés, illetőleg a beosztás ellátásával történő megbízás határozatlan időre szól, azonban jogszabály határozott időre szóló kinevezést vagy megbízást is előírhat.

2007. szeptember 1. és december 31. között a munkáltató a magasabb vezető, illetve vezető beosztás ellátásával történő megbízás visszavonását, határozott időre szóló megbízás esetén a határozott idő leteltét követően a közalkalmazotti jogviszonyt felmentéssel akkor szüntetheti meg, ha a közalkalmazott eredeti vagy más, iskolai végzettségének, szakképzettségének, vagy szakképesítésének megfelelő munkakörben való továbbfoglalkoztatására nincs lehetőség.

2007. szeptember 1-jétől a közalkalmazotti jogviszony tekintetében a Munka Törvénykönyvének a vezető munkavállalókra vonatkozó Harmadik rész X. fejezetében foglaltakat a Kjt.-ben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

Áthelyezés közszolgálati jogviszonyba

A közalkalmazotti jogviszonyból a közszolgálati jogviszonyba való átkerüléskor biztosítani kell, hogy az érintett személyi alapbére a Ktv. eltérő besorolási rendszerére, az ennek alapján történő besorolásra tekintettel ne csökkenjen. Ennek érdekében nem a közalkalmazotti illetmény és a köztisztviselői alapilletmény közötti különbözetnek kell eltűnnie, hanem a közalkalmazotti illetmény és a köztisztviselői alapilletmény, illetménykiegészítés és vezetői pótlék együttes összege közötti különbözetnek. A köztisztviselői alapilletmény eltérítése továbbra sem haladhatja meg a Ktv.-ben előírt legmagasabb mértéket, de törölték a jogszabály szövegéből a konkrét százalékos mérték szerepeltetését, ehelyett csak utalnak a Ktv. szabályozására.

Jogviszony megszűnése, megszüntetése

A törvénymódosítás a közalkalmazotti jogviszonyra vonatkozó új megszűnési és megszüntetési okokat tartalmaz.

- A gyakornoki idő lejártának hónapjában a közalkalmazottat minősíteni kell, ha a minősítés eredménye „nem megfelelt”, a közalkalmazotti jogviszony e törvény erejénél fogva megszűnik. A megszűnés időpontja a minősítés eredményének ismertetését követő tizedik nap.

- Megszűnik a közalkalmazotti jogviszony akkor is, ha a munkáltató személye azért változik meg, mert az alapító, vagy a munkáltató döntése alapján a munkáltató egésze, vagy egy része (szervezeti egysége, anyagi és nem anyagi erőforrásainak, vagy feladat- és hatáskörének meghatározott csoportja) a Munka Törvénykönyve vagy a köztisztviselők jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó munkáltató számára kerül átadásra. A megszűnés időpontja az átadás időpontjával egyezik meg.
- Új megszüntetési esetként szerepel a rendkívüli felmentéssel történő jogviszony megszüntetése a gyakornoki idő alatt. Ezt a munkáltató akkor alkalmazhatja, ha a közalkalmazott fegyelmi vétségnek minősülő kötelezettségszegést, vagy minősített jogsértést követ el. Ebben az esetben a munkáltató azonnali hatállyal, rendkívüli felmentéssel szüntetheti meg a közalkalmazotti jogviszonyt (fegyelmi eljárás azonban a gyakornoki idő alatt nem indítható).

Felmentés és állásfelajánlás

A 2007. szeptember 1-jén hatályba lépett új szabályok szerint a munkáltató a **közalkalmazotti jogviszonyt felmentéssel akkor szüntetheti meg, ha**

- megszűnt a munkáltatónak az a tevékenysége, amelyben a közalkalmazottat foglalkoztatták,
- az Országgyűlés, a Kormány, a költségvetési fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetője, a központi költségvetési szerv vezetője, vagy az önkormányzati képviselő-testület döntése alapján a munkáltatónál létszámcsökkentést, illetve átszervezést kell végrehajtani, és emiatt a közalkalmazott további foglalkoztatására nincs lehetőség,
- a közalkalmazott munkaköri feladatainak ellátására tartósan alkalmatlanná vált, vagy munkáját nem végzi megfelelően, továbbá
- a közalkalmazott a felmentés közlésének, illetőleg legkésőbb a felmentési idő kezdetének napján nyugdíjasnak minősül.

A közalkalmazott felmentésének megelőzése érdekében követendő eljárási szabályok – melyek a nyugdíjasnak minősülő felmentett közalkalmazottra és a szakmai alkalmatlanság miatt felmentett közalkalmazottra nem vonatkoznak – a következők:

A munkáltató a közalkalmazottat írásban tájékoztatja a munkáltatón belül, vagy a munkáltató irányítása alatt álló másik munkáltatónál, illetve a munkáltató fenntartója által fenntartott más, a Kjt. hatálya alá tartozó munkáltatónál az iskolai végzettségének és szakképzettségének, szakképesítésének, továbbá – egészségügyi alkalmatlanság esetén – egészségi állapotának megfelelő **másik betöltetlen munkakör felajánlásának lehetőségéről**. A közalkalmazott a tájékoztatás közlésétől számított két munkanapon belül írásban nyilatkozik a munkakör-felajánlási lehetőség igénybevételéről. Ha a közalkalmazott a határidő leteltéig a nyilatkozattételt elmulasztja, azt úgy kell tekinteni, mintha a munkakör-felajánlási lehetőséget nem igényelte volna. A munkakör-felajánlási lehetőség igénybevételekor a közalkalmazotti jogviszony felmentéssel történő megszüntetésére csak akkor kerülhet sor, ha a munkáltatónál a közalkalmazott az iskolai végzettségének és szakképzettségének, szakképesítésének, továbbá – egészségügyi alkalmatlanság esetén – egészségi állapotának megfelelő másik betöltetlen munkakör nincs, vagy ha a közalkalmazott az ilyen munkakörbe történő áthelyezéshez, illetve kinevezése módosításához nem járul hozzá.

Létszámcsökkentést elrendelő döntés esetén nem szüntethető meg felmentéssel azoknak az azonos munkakört betöltő közalkalmazottaknak a jogviszonya, akik együttesen írásban, egy nyilatkozatba foglaltan kérik kinevezésükben a munkaidő mértékének olyan tartalmú

módosítását, hogy munkaidejük együttes mértéke ne haladja meg a tervezett felmentéssel esetlegesen érintett közalkalmazotti létszámhoz kapcsolódó, a kérelem benyújtásakor érvényes munkaidő mértékének a felét. A kérelmet valamennyi érintett közalkalmazottnak alá kell írnia, megjelölve a kinevezésében kikötendő munkaidő mértékét. Ebben az esetben a munkáltató köteles a kérelemben foglaltak szerint felmentés helyett a kinevezést módosítani.

Az állásfelajánlás során a munkáltató a felmentés közlésének tervezett időpontja előtt legalább tíz nappal köteles írásban tájékoztatni a közalkalmazottat a felajánlható munkakörökről, vagy a pályázat lehetőségéről, továbbá a munkaidő mértékének csökkentése lehetőségéről és hozzá kapcsolódó információkról.

Az előbbi munkakör-felajánlási rend alapján a módosításnak azt is tartalmaznia kell, hogy a felmentési védelem szempontjából milyen időpontot kell alapul venni. Ennek megfelelően felmentési védelem fennállása szempontjából a felmentés közlésének időpontja az irányadó, a munkakör-felajánlási lehetőség, illetve a munkaidő mértékének módosításával kapcsolatos kinevezés-módosítási lehetőség esetén pedig az erről szóló tájékoztatás közlésének időpontja irányadó.

2008. január 1-jétől nyílik lehetőség a **felmentési idő lerövidítésére**. Ha a közalkalmazott munkaköri feladatainak ellátására tartósan alkalmatlanná vált, vagy munkáját nem végzi megfelelően, a munkáltató a közalkalmazotti jogviszonyt felmentéssel megszüntetheti. Ebben az esetben 2008-tól – az egészségügyi alkalmatlanság esetét kivéve – a felmentési idő a korábbi minimum hatvan nap helyett csupán harminc nap. További korlátja a felmentési idő megállapításának, hogy 8 hónapnál hosszabb felmentési időt a kollektív szerződés már nem állapíthat meg.

A végkielégítés új szabályai

Az állásfelajánlási kötelezettség szélesítésének ellentételezéseként **szigorúbbak a végkielégítésre való jogosultság feltételei**. A végkielégítés fele jár, ha a közalkalmazott a felajánlott megfelelő állást nem fogadja el, illetve a Kjt. újra meghatározza az állás megfelelőségének kritériumait is.

A végkielégítés összegének a felére jogosult a közalkalmazott, ha felmentésére azért került sor, mert kérelme alapján a munkáltató által felajánlott, megfelelő munkakörbe helyezéséhez szükséges kinevezés módosításához, illetőleg áthelyezéséhez nem járult hozzá, kivéve, ha a hozzájárulását alapos indokkal tagadta meg, így különösen, ha

- a felajánlott illetmény összege kevesebb a korábbi illetménye 80 %-ánál, (a felajánlott illetmény a közalkalmazott fizetési osztálya és fokozata szerinti garantált illetménye mértékénél nem lehet alacsonyabb összegű)
- teljes munkaidőre szóló kinevezés esetén hat óránál rövidebb részmunkaidőben történő foglalkoztatást, illetve hat óránál rövidebb részmunkaidő esetén teljes munkaidőben történő foglalkoztatást ajánlanak fel, és utóbbi esetben a munkaidő mértékének növekedése a közalkalmazott személyes, illetve családi körülményeire figyelemmel aránytalan sérelemmel járna,
- a korábbi határozatlan idejű helyett határozott idejű közalkalmazotti jogviszonyt ajánlanak fel, vagy
- az új munkahely és a lakóhely között – tömegközlekedési eszközzel – történő oda- és visszautazás ideje naponta a két órát, illetve 10 éven aluli gyermeket nevelő

közalkalmazott esetében a másfél órát meghaladja, kivéve, ha az utazási idő mértéke közalkalmazotti jogviszonyában az említett időtartamot elérte.

A munkáltató által felajánlott munkakör akkor tekinthető megfelelőnek, ha

- a munkáltatón belül, vagy
- a munkáltató irányítása alatt álló másik munkáltatónál, illetve
- a munkáltató fenntartója által fenntartott más, közalkalmazotti törvény hatálya alá tartozó munkáltatónál az iskolai végzettségének és szakképzettségének, szakképesítésének, továbbá – egészségügyi alkalmatlanság esetén – egészségi állapotának megfelel.

A közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményei

2007. szeptember 1-jétől módosultak a jogellenes jogviszony megszüntetés egyes következményei. A Kjt. egyrészt a munkáltatói jogellenes jogviszony megszüntetés esetén a jogsértés súlyához kapcsolja a jogkövetkezményeket, másrészt kárenyhítési kötelezettséget vezet be és a közalkalmazotti jogellenes jogviszony megszüntetés esetén anyagi, de facto kártérítési szabályokat állapít meg.

A korábbiaktól eltérően, ha a bíróság megállapítja, hogy a **munkáltató a közalkalmazott közalkalmazotti jogviszonyát jogellenesen szüntette meg**, a közalkalmazott abban az esetben kérheti az eredeti munkakörében történő továbbfoglalkoztatását, ha

- a munkáltató általi felmentés, elbocsátás vagy próbaidő alatti azonnali hatályú munkaviszony-megszüntetés a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményébe, az egyenlő bánásmód követelményébe, illetve felmentési védelembe ütközik, vagy a munkáltató megszegi a felmentési korlátozásokra vonatkozó rendelkezéseket, vagy
- a munkáltató a választott szakszervezeti tisztségviselő, illetve a közalkalmazotti tanács tagjának (elnökének) közalkalmazotti jogviszonyát a fegyelmi eljárásra vonatkozó szabályokba ütköző módon szüntette meg.

Ezekben az esetekben meg kell téríteni a közalkalmazott elmaradt illetményét és egyéb járandóságait, továbbá a jogviszony jogellenes megszüntetésével összefüggésben felmerült kárát is. A fenti esetekben ha a közalkalmazott az eredeti munkakörébe való visszahelyezést nem kéri, a közalkalmazotti jogviszony a jogellenességet megállapító határozat jogerőre emelkedésének napján szűnik meg és a járandóságok és a felmerült kár megtérítésén túl a bíróság a munkáltatót – az eset összes körülményeinek, így különösen a jogsértés és annak következményei súlyának mérlegelésével – a közalkalmazott legalább két, legfeljebb tizenkét havi átlagkeresetének megfelelő összeg megfizetésére kötelezi.

Ha a közalkalmazotti jogviszonyt nem a felsoroltak szerint, hanem más módon szüntették meg jogellenesen, a közalkalmazotti jogviszony a megszüntetésről szóló jognyilatkozat időpontjában szűnik meg, és a közalkalmazott részére – az eset összes körülményeinek, így különösen a jogsértés és annak következményei súlyának mérlegelése alapján – legalább tizenkét, legfeljebb huszonnégy havi átlagkeresetét meg kell fizetni.

A közalkalmazottat, ha közalkalmazotti jogviszonya nem felmentéssel szűnt meg – a járandóságain és kártérítésen kívül megilleti a munkavégzés alóli felmentés idejére járó átlagkeresete és a felmentés esetén járó végkielégítés is.

Amennyiben a közalkalmazotti jogviszonyt **a közalkalmazott valamely közalkalmazotti jogviszonyra vonatkozó szabály rendelkezéseinek megszegésével szünteti meg**, azt úgy kell elbírálni, mintha közalkalmazotti jogviszonya elbocsátás folytán szűnt volna meg. Az új szabályozás ezt annyiban egészíti ki, hogy a közalkalmazott ekkor köteles a munkáltató részére a lemondási időre járó átlagkeresetének megfelelő összeget megfizetni és amennyiben a közalkalmazotti jogviszony megszüntetése kizárólag azért jogellenes, mert a közalkalmazott lemondási idő egy részét nem tölti le, megtérítési kötelezettsége a le nem töltött idővel arányos. A munkáltató jogosult a közalkalmazott által megtérítendő összeget meghaladó kárának érvényesítésére is, melyre a Munka Törvénykönyvének a munkavállaló által okozott kár megtérítésére vonatkozó szabályai az irányadók.

Készítette:

Dr. Lőrincsik Péter

Koordinációs és Szervezési Főosztály

Tájékoztató a címváltozáshoz kapcsolódó iratok postai megküldési kötelezettségéről

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a címnyilvántartás Módszertani útmutatója 4.3.1. pontja értelmében – mely a jegyző, illetve az általa kijelölt címnyilvántartási ügyintéző igazgatási és informatikai feladatait sorolja fel – **a központi átvezetésű címváltozáshoz kapcsolódó iratokat (határozat, térkép, eseményleírás), vagy azok hiteles másolatát postai úton is meg kell küldeni a KEKKH-hoz.**

A küldeményt az alábbi címre kell postázni:

**Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala
Hatósági és Felügyeleti Főosztály Központi Okmánytár
1106 Budapest, Tárna utca 1-3.**

Készítette:

Schiffner Éva

Titkársági Osztály

Bács-Kiskun Megyei Kirendeltség

Jegyzői változások

Jegyzői változások Bács-Kiskun megyében (2007. október 1 – október 31.)

<i>Település</i>	<i>Távozó/távol lévő jegyző neve</i>	<i>Változás oka</i>	<i>Új jegyző neve</i>	<i>Jogviszony alapja</i>	<i>Változás időpontja</i>	<i>Megjegyzés</i>
Szabadszállás	Czeplédi Istvánné	nyugdíj	Dr. Kusztos Mónika	kinevezés	2007. október 19.	
Ballószög	Turupuliné Dr. Polyák Katalin	közös megegyezés	Bárdonné Dr. Benda Mónika	kinevezés	2007. október 01.	
Kerekegyháza	Volenticsné Dr. Kapusi Adrienn	közös megegyezés	Vincze Miklós	kinevezés	2007. október 15.	
Fülöpjakab	Dr. Mészáros László	közös megegyezés	Lovasné Dr. Polyák Erzsébet	kinevezés	2007. október 01.	
Harkakötöny	Dr. Tallós Bálint	közös megegyezés	Csupity Zoltán	megbízás (Kunfehértó jegyzője)	2007. szeptember 27.	
Fülöpháza	Humné Csaplár Anikó	áthelyezés	Szabóné Gyenes Zsuzsanna	megbízás (Városföld jegyzője)	2007. október 08.	

Jegyzői változások Békés megyében (2007. szeptember 21 – október 20.)

<i>Település</i>	<i>Távozó/távol lévő jegyző neve</i>	<i>Változás oka</i>	<i>Új jegyző neve</i>	<i>Jogviszony alapja</i>	<i>Változás időpontja</i>	<i>Megjegyzés</i>
Kétegyháza	Koszna Jánosné	helyettesítés megszűnt	Dr. Medgyaszai László	kinevezett jegyző	2007. november 1.	
Medgyesbodzás	belső helyettesítés	helyettesítés megszűnt	Dr. Sódar Mária	kinevezett jegyző	2007. október 12.	

Jegyzői változások Csongrád megyében (2007. szeptember 1 – október 15.)

<i>Település</i>	<i>Távozó/távol lévő jegyző neve</i>	<i>Változás oka</i>	<i>Új jegyző neve</i>	<i>Jogviszony alapja</i>	<i>Változás időpontja</i>	<i>Megjegyzés</i>
Algyő	Ülleiné dr. Udvardy Gizella (megbízott)	megbízási idő lejárt	Varga Ildikó (kinevezett jegyző)	-	2007. október 1.	
Csongrád megye	-		Villányi Kis Ildikó (aljegyző)	kinevezés	2007. szeptember 28.	

HIVATALI TÁJÉKOZTATÓ

A Dél-alföldi Regionális Közigazgatási Hivatal regionális közigazgatási tájékoztatója

A kiadásért felelős: Dr. Siket Judit hivatalvezető

Szerkeszti: Koordinációs és Szervezési Főosztály

A szerkesztésben közreműködik: Dr. Lőrincsik Péter

lorincsik.peter@darkh.hu

✉ 6741 Szeged, Rákóczi tér 1.

☎ 62/562-662

☎ 62/562-601

✉ vezeto@darkh.hu